

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 27. oktobra 2010*

V zadevi T-24/05,

Alliance One International, Inc., prej Standard Commercial Corp., s sedežem v Danvillu, Virginija (Združene države),

Standard Commercial Tobacco Co., Inc., s sedežem v Wilsonu, Severna Karolina (Združene države),

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, s sedežem v Vaduzu (Lihtenštajn),

ki so jih najprej zastopali M. Odriozola Alén, M. Marañon Hermoso in A. Emch, nato Odriozola Alén, M. Barrantes Diaz in A. João Vide, odvetniki,

tožeče stranke,

* Jezik postopka: angleščina.

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in É. Gippini Fournier, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw tobacco – Spain),

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi O. Czúcz, predsednik, I. Labucka, sodnica, in K. O'Higgins (poročevalec), sodnik,

sodna tajnica: C. Kantza, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. junija 2009

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1. Tožeče stranke in upravni postopek

- 1 Družba World Wide Tobacco España, SA (v nadaljevanju: WWTE) je eno izmed štirih podjetij, ki se v Španiji ukvarjajo s prvo predelavo surovega tobaka (v nadaljevanju: predelovalci ali španski predelovalci).
- 2 Preostali trije španski predelovalci so: Compañía española de tabaco en rama, SA (v nadaljevanju: Cetarsa), Agroexpansión, SA in Tabacos Españoles, SL (v nadaljevanju: Taes).
- 3 Med letom 1995 in 5. majem 1998 sta bili dve tretjini kapitala družbe WWTE v lasti družbe Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (v nadaljevanju: TCLT), ki je bila v stoddstotni lasti družbe Standard Commercial Tobacco Co., Inc.

(v nadaljevanju: SCTC), ta pa je bila v stoddstotni lasti ameriške multinacionalke Standard Commercial Corp. (v nadaljevanju: SCC). Preostalo tretjino so imeli v lasti predsednik družbe WWTE in dva člana njegove družine.

- 4 Družba TCLT je 5. maja 1998 svojo kapitalsko udeležbo v družbi WWTE povečala na 86,94 %, preostale delnice so bile lastne delnice družbe WWTE (9,73 %) in delnice v lasti neke fizične osebe (3,33 %). Oktobra 1998 je družba WWTE pridobila delnice te fizične osebe, družba SCC pa je pridobila 0,04 % kapitala družbe WWTE in s tem neposredno udeležbo v tej družbi. Maja 1999 je družba TCLT svojo kapitalsko udeležbo v družbi WWTE povečala na 89,64 %, družba SCC pa na 0,05 %, preostanek so bile lastne delnice družbe WWTE.
- 5 Družbe SCC, SCTC in TCLT so tožeče stranke v tej zadevi. V nadaljevanju bo skupina podjetij, ki ji pripadajo te družbe, imenovana „skupina Standard“.
- 6 Komisija Evropskih skupnosti, ki je razpolagala z informacijami, da naj bi španski predelovalci in proizvajalci surovega tobaka kršili člen 81 ES, je 3. in 4. oktobra 2001 v skladu s členom 14 Uredbe št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204) opravila preiskave v prostorih treh izmed teh predelovalcev, in sicer v prostorih družb Cetarsa, Agroexpansión in WWTE ter v prostorih Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (v nadaljevanju: Anetab).
- 7 Komisija je 3. oktobra 2001 opravila preiskave tudi v prostorih obrtne zbornice za tobak in evropske zveze predelovalcev tobaka ter 5. oktobra 2001 v prostorih Federación nacional de cultivadores de tabaco (v nadaljevanju: FNCT).

- 8 Januarja in februarja 2002 so predelovalci in združenje Anetab Komisiji posredovali nekatere informacije. Ta je nato na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 nanje in na zvezo FNCT naslovila več zahtev za informacije. Prav tako je od španskega ministrstva za kmetijstvo, ribištvo in prehrano zahtevala informacije glede španske ureditve na področju kmetijskih proizvodov.

- 9 Komisija je 11. decembra 2003 uvedla postopek, na katerega se nanaša ta zadeva, in sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je naslovila na 20 podjetij oziroma združenj, med katerimi so španski predelovalci, združenje Anetab, zveza FNCT, tožeče stranke in družba Deltafina SpA. Deltafina je italijanska družba, katere glavni dejavnosti sta prva predelava surovega tobaka v Italiji in trženje predelanega tobaka. Spada v isto skupino podjetij kot družba Taes, to je skupino, ki jo vodi ameriška družba Universal Corp.

- 10 Zadevna podjetja in združenja so vpogledala v preiskovalni spis Komisije, ki jim je bil kot kopija poslan na zgoščenki, in so v odgovor na očitke Komisije predložila pisne pripombe.

- 11 Zaslišanje je potekalo 29. marca 2004.

- 12 Potem ko je vprašala za mnenje Svetovalni odbor za omejevalna ravnanja in monopole ter glede na končno poročilo pooblaščenca za zaslišanje, je Komisija 20. oktobra 2004 sprejela Odločbo C(2004) 4030 konč. v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw tobacco – Spain) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 19. aprila 2007 (UL L 102, str. 14).

2. Izpodbijana odločba

- 13 Izpodbijana odločba se nanaša na dva kartela, ki sta bila ustanovljena in izvajana na španskem trgu surovega tobaka.
- 14 Naloga prvega kartela, v katerem so sodelovali predelovalci in družba Deltafina, je bila med letoma 1996 in 2001 vsako leto določiti (najvišjo) povprečno dobavno ceno za vsako sorto surovega tobaka, za vse kakovosti skupaj, in razdeliti količine vsake sorte surovega tobaka, ki jih lahko vsak predelovalec kupi pri proizvajalcih (glej zlasti točke od 74 do 76 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe). Med letoma 1999 in 2001 so se predelovalci in družba Deltafina dogovorili tudi o cenovnih razredih glede na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedenih v načrtih, priloženih k „pogodbam o pridelovanju“, in o „dodatnih pogojih“, in sicer povprečni najnižji ceni na proizvajalca in na skupino proizvajalcev (glej zlasti točke od 77 do 83 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 15 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 14 zgoraj, imenovan „kartel predelovalcev“.
- 16 Drugi kartel, ki je opisan v izpodbijani odločbi, se nanaša na tri kmetijske sindikate v Španiji, in sicer na Asociación agraria de jóvenes agricultores (v nadaljevanju: ASAJA), Unión de pequeños agricultores (v nadaljevanju: UPA) in Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (v nadaljevanju: COAG) ter na Confederación de cooperativas agrarias de España (v nadaljevanju: CCAE). Naloga tega kartela med letoma 1996 in 2001 je bila vsako leto določiti cenovne razrede glede na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedene v načrtih, priloženih k „pogodbam o pridelovanju“, in „dodatne pogoje“ (glej zlasti točke od 77 do 83 in 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).

17 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 16 zgoraj, imenovan „kartel zastopnikov proizvajalcev“.

18 V izpodbijani odločbi je Komisija menila, da vsak od teh kartelov pomeni enotno in nadaljevano kršitev člena 81(1) ES (glej zlasti točke od 275 do 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).

19 V členu 1 te odločbe je Komisija odgovornost za kartel predelovalcev pripisala španskim predelovalcem, družbi Deltafina, družbi Dimon, ki je matična družba skupine, v katero spada družba Agroexpansión, in tožečim strankam ter odgovornost za kartel zastopnikov proizvajalcev sindikatom ASAJA, UPA in COAG ter konfederaciji CCAE (v nadaljevanju skupaj: zastopniki proizvajalcev).

20 V členu 2 izpodbijane odločbe je Komisija tem podjetjem in zastopnikom proizvajalcev naložila, naj takoj – če še niso – prenehajo kršitve, opredeljene v členu 1, in naj se vzdržijo omejevalnih ravnanj, ki imajo enak ali enakovreden cilj ali učinek.

21 S členom 3 izpodbijane odločbe so naložene te globe:

– Deltafina: 11.880.000 EUR;

– Cetarsa: 3.631.500 EUR;

- WWTE: 1.822.500 EUR;

- Agroexpansión: 2.592.000 EUR;

- Taes: 108.000 EUR;

- ASAJA: 1000 EUR;

- UPA: 1000 EUR;

- COAG: 1000 EUR;

- CCAE: 1000 EUR.

²² Iz člena 3 izpodbijane odločbe je prav tako razvidno, da so tožeče stranke solidarno odgovorne za plačilo globe, ki je bila naložena družbi WWTE, in da je družba Dimon solidarno odgovorna za plačilo globe, ki je bila naložena družbi Agroexpansión.

3. *Naslovniki izpodbijane odločbe*

- 23 Točka 2.4 izpodbijane odločbe se nanaša na naslovnike odločbe (točke od 357 do 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 24 Najprej Komisija v tej točki navaja, da je bilo ugotovljeno, da so španski predelovalci in družba Deltafina neposredno sodelovali v kartelu predelovalcev, sindikati ASAJA, UPA in COAG ter konfederacija CCAE pa v kartelu zastopnikov proizvajalcev, torej vsako izmed teh podjetij in združenj „nosi odgovornost za kršitev in je zaradi tega naslovnik [izpodbijane odločbe]“ (točki 357 in 358 obrazložitve izpodbijane odločbe). V točkah od 359 do 369 obrazložitve te odločbe Komisija natančneje opredeli vlogo družbe Deltafina v kartelu predelovalcev.
- 25 Nato Komisija preuči vprašanje, ali je matični družbi mogoče pripisati odgovornost za kršitev hčerinske družbe, pri čemer poudari, da se to vprašanje v obravnavani zadevi postavlja v treh primerih, in sicer glede družb Agroexpansión, WWTE in Taes (točke od 370 do 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 26 Glede tega Komisija na prvem mestu spominja na načela, ki jih je po njenem mnenju treba uporabiti v obravnavani zadevi (točke od 371 do 374 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 27 Navaja zlasti naslednje:
- za odločitev, ali je matični družbi mogoče pripisati odgovornost za nezakonita ravnanja njene hčerinske družbe, je treba ugotoviti, da slednja „svojega ravnanja

na trgu ne določa samostojno, temveč v glavnem sledi navodilom, ki ji jih določa matična družba“ (sodba Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, 48/69, Recueil, str. 619, točki 132 in 133);

- kadar ima matična družba v lasti celoten kapital svoje hčerinske družbe, je mogoče v skladu z ustaljeno sodno prakso upravičeno sklepati, da matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe (sodbi Sodišča z dne 25. oktobra 1983 v zadevi AEG-Telefunken proti Komisiji, 107/82, Recueil, str. 3151, točka 50, in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, C-286/98 P, Recueil, str. I-9925, točka 29; sodba Splošnega sodišča z dne 20. aprila 1999 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, imenovana „PVC II“, od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, str. II-931, točki 961 in 984);

- ta domneva se lahko potrdi s „posebnimi dejavniki, ki so značilni za nekatere zadeve“;

- v primeru hčerinskih družb, ki niso pod stoddstotnim nadzorom matičnih družb, lahko matična družba po mnenju Sodišča vpliva na politiko svoje hčerinske družbe, če ima v trenutku, ko je storjena kršitev, v lasti večino njenega kapitala (zgoraj navedena sodba Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točka 136) ali če je „redno“ obveščena o dejavnostih te hčerinske družbe in neposredno določa njeno ravnanje (zgoraj navedena sodba AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 52);

- na podlagi ustaljene sodne prakse je treba pojem podjetja, postavljen v kontekst konkurenčnega prava, razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto glede na predmet zadevnega sporazuma, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb (sodba Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002

v zadevi HFB in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 66, s sklicevanjem na sodbo Sodišča z dne 12. julija 1984 v zadevi Hydrotherm Gerätebau, 170/83, Recueil, str. 2999, točka 11).

- 28 Komisija na drugem mestu, pred natančnejšo preučitvijo položaja družb Agroexpansión in WWTE, v točki 375 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja:

„V tej zadevi ameriške multinacionalke nadzirajo tri izmed štirih španskih predelovalcev surovega tobaka (do 100 % ali do 90 %). Poleg tega obstajajo druga dejstva, ki potrjujejo domnevo, da je treba ravnanje družb Agroexpansión in WWTE pripisati njihovim matičnim družbam. V tem primeru je treba dve družbi – matično družbo in njeno hčerinsko družbo – šteti za solidarno odgovorni za kršitve, ki so bile ugotovljene v [izpodbijani] odločbi.“

- 29 Komisija v točki 376 obrazložitve izpodbijane odločbe dodaja:

„[Nasprotno pa] je bilo po tem, ko je bilo poslano obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in so bile stranke zaslišane, ugotovljeno, da dokazi iz spisa ne morejo upravičiti podobnega sklepa glede udeležb družb Universal [...] in Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] v družbah Taes in Deltafina. [Razen] lastniške povezave med matičnimi družbami in njihovimi hčerinskimi družbami, spis namreč ne vsebuje nobenega indica, ki bi kazal na dejansko udeležbo družb Universal [...] in Universal Leaf pri dejanjih, ki so bila preučena v [izpodbijani odločbi]. Zato ne bi bilo primerno, da bi jih v tej zadevi uvrstili med naslovnike odločbe. Enak sklep velja *a fortiori* za družbo à Intabex [Netherlands BV], saj gre pri njeni stoddstotni udeležbi v družbi Agroexpansión le za finančno naložbo.“

30 V točkah od 377 do 386 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija preučuje primer družbe Agroexpansión. Izpostavlja zlasti, da je ta družba od druge polovice leta 1997 popolnoma pod nadzorom družbe Dimon, in sicer posredno prek hčerinske družbe Intabex Netherlands BV (v nadaljevanju: Intabex), ki je v njeni stoddstotni lasti. Iz tega sklepa, da je upravičena domnevala, da je, vsaj od omenjenega trenutka dalje, družba Dimon odločilno vplivala na ravnanje družbe Agroexpansión. Komisija dodaja, da drugi elementi iz njenega spisa, opisani v točkah 379 in 380 obrazložitve izpodbijane odločbe, potrjujejo to domnevo. Poleg tega zavrača nekatere trditve, ki jih družba Dimon navaja v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, zlasti pa trditve, da naj bi s tem, ko ji je pripisala odgovornost za kršitve njene hčerinske družbe, kršila načelo prepovedi diskriminacije, zlasti ker matični družbi družbe Cetarsa, to je družbi Sociedad estatal de participaciones industriales (v nadaljevanju: Sepi), ni pripisala odgovornosti za kršitve, ki jih je storila njena hčerinska družba. Komisija to različno obravnavanje utemeljuje z dejstvom, da v nasprotju z domnevnimi trditvami družbe Dimon „[njen] spis [...] ne vsebuje neposrednih komunikacij med družbama Cetarsa in Sepi, ki bi se nanašale na predmet obravnavane zadeve“, da „je videti, da je udeležba družbe Sepi v družbi Cetarsa v bistvu le finančna naložba, kar je podobno povezavi med družbama Intabex in Agroexpansión“, da „je v družbi Cetarsa (v nasprotju z družbo Agroexpansión) zbrana celotna dejavnost predelave tobaka skupine Sepi in se iz istega razloga očitno upravlja ločeno“ in, nazadnje, da „družba Cetarsa ni v stoddstotni lasti družbe Sepi“ (točka 384 obrazložitve izpodbijane odločbe).

31 Na podlagi elementov, navedenih v točki 30 zgoraj, Komisija sklepa, da je družbo Dimon „treba šteti za odgovorno skupaj z družbo Agroexpansión za ravnanje slednje, ki je bilo ugotovljeno z [izpodbijano odločbo] za obdobje od drugega polletja 1997 do 10. avgusta 2001“ (točka 386 obrazložitve izpodbijane odločbe).

32 V točkah od 387 do 400 izpodbijane odločbe Komisija preuči primer družbe WWTE.

- 33 Komisija meni, da je treba razlikovati dve obdobji, prvo, od leta 1995 do maja 1998, in drugo, od zadnjenavedenega datuma do sprejetja izpodbijane odločbe.
- 34 Glede prvega obdobja Komisija v točkah od 388 do 390 izpodbijane odločbe najprej ugotavlja:
- družba SCC je imela prek družbe TCLT, ki je bila hčerinska družba družbe SCTC, v lasti dve tretjini kapitala družbe WWTE;
  - preostanek kapitala družbe WWTE so imele v lasti tri fizične osebe, in sicer predsednik družbe WWTE in dva člana njegove družine;
  - za sprejetje odločitve na skupščini družbe WWTE so morali zanjo glasovati delničarji, ki imajo v lasti vsaj 75 % kapitala;
  - upravni odbor družbe WWTE je imel štiri člane, ki jih je imenovala skupščina;
  - dva izmed teh članov – vključno s predsednikom, ki je imel preferenčni glas – sta zastopala manjšinske delničarje;
  - eden izmed preostalih dveh članov je bil gospod V., podpredsednik družbe SCC, ki je bil zadolžen za dejavnosti skupine v Evropi;

- odločitve upravnega odbora družbe WWTE so se sprejemale z navadno večino.
- 35 Na podlagi navedenih elementov Komisija v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe sklepa, da so družbo WWTE skupaj nadzirali družba SCC (prek družb SCTC in TCLT) in predsednik družbe WWTE ter njegova družina.
- 36 Komisija nato v isti točki obrazložitve navaja vrsto elementov iz svojega spisa, ki naj bi dokazovali, da so družba SCC „in/ali njene hčerinske družbe“ dejansko vplivale na ravnanje družbe WWTE v Španiji.
- 37 Nazadnje, v točki 392 obrazložitve izpodbijane odločbe, Komisija navaja, da je glede na navedene elemente „treba ugotoviti, da je med letom 1996 in majem 1998 družba SCC, čeprav je imela prek svojih hčerinskih družb TCLT in SCTC v lasti le dve tretjini kapitala družbe WWTE, kljub temu vzpostavila mehanizme, ki so ji, gledano v celoti, omogočali seznanitev z dejavnostmi svoje hčerinske družbe v Španiji in tako dejanski nadzor nad njeno poslovno politiko“.
- 38 Komisija je glede drugega obdobja v točkah od 393 do 398 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla vrsto elementov, ki naj bi dokazovali, da je imela od maja 1998 družba SCC, bodisi neposredno bodisi prek družb SCTC in TCLT, izključen nadzor nad družbo WWTE in je odločilno vplivala na njeno poslovno politiko. Ti elementi so:
- maja 1998 je družba TCLT svojo kapitalsko udeležbo v družbi WWTE zvišala na 86,94 %, preostali kapital so bile lastne delnice družbe WWTE (9,73 %) in delnice v lasti neke fizične osebe (3,33 %);

- oktobra 1998 je družba WWTE pridobila delnice te fizične osebe, družba SCC pa 0,04 % kapitala družbe WWTE in s tem neposredno udeležbo v njej;

- maja 1999 je družba TCLT svojo kapitalsko udeležbo v družbi WWTE povečala na 89,64 %, družba SCC pa na 0,05 %;

- pravila za glasovanje na skupščini družbe WWTE se niso spremenila, tako da od maja 1998 družba SCC nadzoruje sprejetje odločitev na tej skupščini;

- dva člana upravnega odbora družbe WWTE, ki sta zastopala manjšinske delničarje, sta odstopila in sta bila nadomeščena z dvema novima članoma, ki ju je imenovala skupščina;

- od maja 1998 morajo za sprejetje odločitev v upravnem odboru družbe WWTE zanje glasovati trije izmed štirih njegovih članov;

- od leta 1998 je gospod V. sodeloval pri sklenitvi pogodb o pridelovanju med družbo WWTE in skupinami proizvajalcev;

- v „priročniku za postopke in sisteme notranjega nadzora“ družbe WWTE iz leta 2000 (v nadaljevanju: priročnik WWTE) je določeno, da je „[p]redsednik, skupaj z direktorjem, pristojnim za nakupe, [...] neposredno pristojen za [postopek sklepanja pogodb], pri čemer mora predhodno pridobiti dovoljenje matične družbe, ki marca vsako leto odobri finančni načrt za kampanjo“.

- 39 Komisija v točki 399 obrazložitve izpodbijane odločbe meni, da „[a]rgumenti, ki jih družba SCC navaja v svojem odgovoru na sporočilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, glede tega ne upravičujejo drugačnega zaključka“. Po mnenju Komisije zlasti „to, da ima njena španska hčerinska družba lokalne poslovodne organe, [ne izpodbija ugotovitve, da] je družba SCC odločilno vplivala na to hčerinsko družbo“.
- 40 Ob upoštevanju teh različnih elementov Komisija v točki 400 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotavlja, da so „družba SCC in/ali njeni hčerinski družbi SCTC in TCLT“ vsaj od leta 1996 imele odločilen vpliv na poslovno politiko družbe WWTE, zato so solidarno odgovorne za očitana ji ravnanja in spadajo med naslovnike izpodbijane odločbe.

Postopek in predlogi strank

- 41 Tožeče stranke so 21. januarja 2005 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile obravnavano tožbo.
- 42 Istega dne je družba WWTE vložila tožbo za znižanje globe, ki ji je bila naložena z izpodbijano odločbo (zadeva T-37/05).
- 43 Tožbo za znižanje globe, ki ji je bila naložena z izpodbijano odločbo, je 22. januarja 2005 vložila tudi družba Agroexpansión (zadeva T-38/05).

- 44 Družba Dimon je 28. januarja 2005 vložila tožbo na razglasitev delne ničnosti izpodbijane odločbe ali, podredno, na znižanje globe, ki ji je bila naložena s to odločbo (zadeva T-41/05).
- 45 Tožeče stranke so 1. avgusta 2005 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile vlogo, s katero so predlagale združitev te zadeve z zadevami T-37/05, T-38/05 in T-41/05.
- 46 Komisija je z dopisom, ki ga je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 7. septembra 2005, temu sodišču sporočila, da meni, da združitev štirih zadev ne bi omogočila občutnega izboljšanja učinkovitosti postopka in da odločitev o tem, ali naj se ugotovi predlogu za združitev zadev ali ne, prepušča presoji tega sodišča.
- 47 Splošno sodišče predlogu za združitev zadev ni ugodilo.
- 48 Splošno sodišče (četrti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da se začne ustni postopek, ter je v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 svojega poslovnika Komisijo pozvalo, naj mu predloži neki dokument in mu odgovori na nekatera vprašanja. Komisija je ti zahtevi izpolnila v postavljenem roku.
- 49 Stranke so na obravnavi 17. junija 2009 podali ustne navedbe in odgovore na vprašanja Splošnega sodišča.

50 Tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagajo, naj:

- izpodbijano odločbo razglasi za nično v delu, v katerem se nanaša nanje;

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

51 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

- tožbo zavrne;

- tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

Pravo

52 V utemeljitev tožbe tožeče stranke navajajo dva tožbena razloga. Prvi tožbeni razlog je razdeljen na dva dela. Prvi del se nanaša na kršitev člena 81(1) ES in člena 23(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2003, L 1, str. 1). Drugi del, ki ga uveljavljajo podredno, pa se nanaša na pomanjkljivo obrazložitev. Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja. Ker sta oba tožbena razloga tesno povezana, ju je treba preizkusiti skupaj.

1. *Trditve strank*

- 53 V okviru prvega dela prvega tožbenega razloga tožeče stranke navajajo, da je Komisija, s tem ko jim je pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba WWTE, kršila člen 81(1) ES in člen 23(2) Uredbe št. 1/2003.
- 54 Navajajo, da morata biti na podlagi sodne prakse in upravne prakse Komisije za to, da bi bilo mogoče podjetju pripisati odgovornost za kršitev, ki jo je storilo drugo podjetje, izpolnjena dva kumulativna pogoja: ne le, da mora imeti prvo podjetje možnost, da lahko odločilno vpliva na ravnanje drugega, temveč mora ta vpliv tudi dejansko uporabiti.
- 55 Glede prvega pogoja tožeče stranke navajajo, da v obdobju pred majem 1998 družba TCLT ni mogla odločilno vplivati na poslovno politiko družbe WWTE, poleg tega pa ni imela pooblastila za vodenje njenih poslov, s čimer bi ji odvzela vso dejansko samostojnost pri določanju njenega ravnanja na trgu. Zato menijo, da je Komisija družbi TCLT, in posledično družbama SCTC in SCC, za to obdobje napačno pripisala kršitev, ki jo je storila družba WWTE.
- 56 V podporo svojim trditvam se tožeče stranke sklicujejo zlasti na dejstva, da sta bili družbi SCTC in SCC v družbi WWTE udeleženi le posredno, da so družbo WWTE skupaj nadzorovali družba TCLT ter predsednik družbe WWTE in njegova družina in da „elementi iz spisa“, ki jih navaja Komisija v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, ne dokazujejo, da so bile v položaju, v katerem bi lahko odločilno vplivale na družbo WWTE.

- 57 Tožeče stranke menijo, da pojem „skupen nadzor“ iz Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L 24, str. 1), ne pomeni enako kot možnost odločilnega vplivanja. Glede tega na eni strani navajajo, da omenjene uredbe v tej zadevi ni mogoče uporabiti po analogiji. Na drugi strani navajajo, da bi bil, tudi če bi lahko uporabili omenjeno uredbo, za opredelitev „možnosti odločilnega vplivanja na poslovno politiko hčerinske družbe“ primeren pojem „izključni nadzor“, in ne „skupen nadzor“.
- 58 Tožeče stranke za obdobje po maju 1998 priznavajo, da so imele možnost odločilnega vplivanja na družbo WWTE.
- 59 Tožeče stranke glede drugega pogoja na prvem mestu navajajo, da bi morala, da bi bil izpolnjen, matična družba svoji hčerinski družbi dati neposredna navodila, naj stori kršitev, ali pa bi morala pri kršitvi neposredno sodelovati. V podporo tej trditvi navajajo zlasti ugotovitev Komisije iz točke 376 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „[razen] lastniške povezave med matičnimi družbami in njihovimi hčerinskimi družbami, spis ne vsebuje nobenega indica, ki bi kazal na dejansko udeležbo družb Universal [...] in Universal Leaf pri dejanjih, ki so bila preučena v [izpodbijani odločbi]“.
- 60 Tožeče stranke menijo, da se Komisija moti, ko navaja, da je treba dokazati le, da hčerinska družba nima popolne samostojnosti pri odločanju o tem, kako bo ravnala na trgu – in to brez dokazovanja posebne zveze s kršitvijo – da bi veljalo, da se odločilen vpliv dejansko izvaja. Na eni strani menijo, da stališča, ki ga tako zastopa Komisija, sodna praksa, na katero se ta sklicuje, ne podpira. Na drugi strani trdijo, da se mora omenjeni vpliv nanašati na „poslovno politiko, ki je povezana s kršitvijo“. V tej zadevi pa naj bi bila kršitev storjena na trgu nakupa surovega tobaka, to je na trgu, na

katerem naj bi bila družba WWTE popolnoma samostojna in ki naj ne bi spadal pod njeno „poslovno in prodajno politiko“. V istem smislu tožeče stranke opozarjajo na dejstvo, da se dokazi, na katere se je oprla Komisija, nanašajo le na financiranje in prodajo tobaka, ne pa tudi na nakup surovega tobaka.

- 61 Tožeče stranke na drugem mestu trdijo, da pri skupini vertikalno povezanih družb družbi, ki vodi skupino, ni mogoče avtomatično pripisati odgovornosti za kršitve hčerinske družbe. Samo matični družbi, ki je zadevni hčerinski družbi dajala navodila ali je njena ravnanja v bistvenem delu usmerjala, naj bi bilo mogoče pripisati tako odgovornost.
- 62 Tožeče stranke na tretjem mestu navajajo, da je Komisija tista, ki mora dokazati, da so dajale navodila družbi WWTE. Trdijo, da ni mogoče domnevati, da družba, če ima v stoddstotni lasti kapital druge družbe, dejansko odločilno vpliva na njeno poslovno politiko. Navajajo zlasti, da se sodišče Skupnosti v zadevah, v katerih sta bili izdani v točki 27 zgoraj navedeni sodbi AEG-Telefunken proti Komisiji in PVC II, ni omejilo na uporabo take domneve, temveč je tudi podrobno preizkusilo vprašanje sodelovanja matične družbe pri kršitvi.
- 63 Vsekakor pa se po mnenju tožečih strank Komisija na omenjeno domnevo ni sklicevala niti v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah niti v izpodbijani odločbi. Zato je naj ne bi mogla prvič navajati v odgovoru na tožbo. Tožeče stranke dodajajo, da je Komisija v točkah 18 in 376 obrazložitev izpodbijane odločbe navedla, da mora tudi ob stoddstotnem lastništvu hčerinske družbe predložiti dodatne dokaze, da bi lahko matični družbi pripisala odgovornost za ravnanje hčerinske družbe.

64 Poleg tega tožeče stranke vztrajajo pri tem, da mora Komisija za vsako od njih dokazati dejansko izvajanje odločilnega vpliva. V tem smislu navajajo zlasti, da Komisija ne more trditi, da je gospod V. „izvajal naloge na ravni vodstva skupine“ v smislu točke 37 sodbe Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi ABB Asea Brown Boveri proti Komisiji (T-31/99, Recueil, str. II-1881). Poudarjajo, da gospoda V. družba SCC ni nikoli imenovala med vodstveno osebje – tako da ga ni mogoče enačiti z „najvišjimi poslovodji“, na katere se nanaša ta sodba – in da tudi ni bil oseba, ki bi bila odgovorna za vse dejavnosti skupine Standard v dani regiji ali državi ali ki bi bila v tej skupini zadolžena za vodenje poslov vseh podjetij, ki so dejavna v zadevnem sektorju, na svetovni ravni. Tožeče stranke pojasnjujejo, da je gospod V. družbo Standard Commercial Tobacco Services Ltd (v nadaljevanju: SCTL) zastopal v Evropi, vendar pa so njegova pooblastila izhajala iz njegovega članstva v upravnih odborih lokalnih hčerinskih družb – med njimi WWTE – in ne iz mandata, ki bi mu ga podelila družba SCC. Naloge gospoda V. naj bi bile omejene na usklajevanje prodaje predelanega tobaka prek mednarodne prodajne mreže skupine Standard.

65 Tožeče stranke na četrtem mestu omenjajo obdobje pred majem 1998. Trdijo, da Komisija ni predložila zadostnih dokazov za to, da je katerakoli izmed njih družbi WWTE dala navodila, naj ravna protikonkurenčno. V zvezi s tem naj bi bili zlasti neprepričljivi elementi, ki so navedeni v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe.

66 V zvezi s tem tožeče stranke navajajo, prvič, da Komisija ni predložila nobenega dokaza ali argumenta v zvezi z družbo TCLT. Poudarjajo zlasti, da je slednja podjetje brez lastne dejavnosti, pri njeni udeležbi v družbi WWTE pa gre le za finančno naložbo.

- 67 Drugič, tožeče stranke trdijo, da je gospod V. delal za družbo SCTL, in ne za družbo SCC. Dodajajo, da je trditev Komisije, da je bil gospod V. na splošno odgovoren za dejavnosti skupine Standard v Evropi in da je deloval kot zastopnik družbe SCC, zelo splošna in zato popolnoma neutemeljena. Vsekakor naj te okoliščine ne bi dokazovale, da je družba SCTC družbi WWTE dala neposredna navodila, naj ravna protikonkurenčno.
- 68 Tretjič, tožeče stranke trdijo, da je navedba Komisije, da je bil gospod V. „zadolžen za povezave med družbo WWTE in njenimi matičnimi družbami“ (točka 391 obrazložitve izpodbijane odločbe) prav tako zelo splošna in zaradi tega neutemeljena. Zlasti navajajo, da Komisija ni dokazala, da te „povezave“ vključujejo dajanje navodil družbi WWTE.
- 69 Četrtrič, tožeče stranke trdijo, da zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996, ki je omenjen v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, vsebuje le omembo družbe SCTC, zato se trditve, ki jih Komisija z njim utemeljuje, ne morejo nanašati na družbi SCC in TCLT. Družba SCTC dodaja, da ta zapisnik ne dokazuje, da je dala družbi WWTE navodila, naj ravna protikonkurenčno. Družba WWTE naj bi se namreč z družbo SCTC posvetovala, ta pa naj bi ji dala dovoljenje, le glede vprašanj, ki se ne nanašajo na nakup surovega tobaka, to je zlasti glede prodaje predelanega tobaka in izrednih stroškov.
- 70 Petič, družba TCLT navaja, da Komisija ni trdila, da bi se katerikoli izmed faksov, ki so omenjeni v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, nanašal nanjo. Družba SCC navaja, da so bili ti faksi poslani enemu izmed zaposlenih v družbi, ki spada pod družbo SCTC, in ne njej. Omemba imena „Standard Commercial UK“ v nekaterih faksih naj bi bila napaka pošiljatelja, saj naj družba SCC ne bi imela nobenega predstavništva v Združenem kraljestvu. Prav tako naj bi bila napačna navedba gospoda V. kot podpredsednika družbe SCC v letnih poročilih te družbe. Družba SCTC navaja,

da je v teh faksih navedeno le, da je mogoče, da je bil gospod V. seznanjen z ravnanjem družbe WWTE, in meni, da iz tega ni mogoče sklepati, da je tej družbi dala navodilo, naj ravna protikonkurenčno.

- 71 Na petem mestu tožeče stranke omenjajo obdobje po maju 1998. Trdijo, da Komisija ni predložila zadostnih dokazov za to, da je v tem obdobju katerakoli izmed njih družbi WWTE dala navodilo, naj ravna protikonkurenčno.
- 72 Glede tega, prvič, navajajo, da se ugotovitve iz točk 396 in 398 obrazložitve izpodbijane odločbe nanašajo le na družbo SCTC.
- 73 Drugič, tožeče stranke izpodbijajo navedbe Komisije iz točke 398 obrazložitve in iz sprotne opombe št. 313 izpodbijane odločbe. Najprej menijo, da „španske dolgoročne pogodbe o dobavi“, ki so navedene v tej sprotni opombi, niso v nobeni povezavi z zadevnimi kršitvami in torej ne morejo služiti kot dokaz za to, da je ena izmed njih družbi WWTE dala navodilo, naj ravna protikonkurenčno. Nato navajajo, da se Komisija še toliko bolj ne more opreti na priročnik družbe WWTE. Glede tega, na eni strani, trdijo, da ta priročnik ne dokazuje v zadostni meri, da je družba SCTC dala navodila družbi WWTE, naj krši pravila konkurence. Na drugi strani navajajo, da ta priročnik „določa, da daje družba SCTC dovoljenje pred začetkom postopka za sklenje pogodb“, kar v praksi pomeni, da „daje dovoljenje za količine tobaka, ki naj bi se kupile v Španiji“. Pojasnjujejo, da se to dovoljenje daje v okviru odobritve letnega finančnega načrta in da ne pomeni dovoljenja za nakup po neki ceni ali za določitev cene na podlagi neke metode ali formule. V okviru stroškov, ki jih odobri družba SCTC, naj bi družba WWTE „popolnoma samostojno [izvajala] neodvisno nakupno

politiko“ Dodajajo, da je ta priročnik iz leta 2000, zato z njim ni mogoče dokazati, da je družba SCTC odločilno vplivala na družbo WWTE od maja 1998.

- 74 Na šestem mestu tožeče stranke menijo, da so v pravno zadostni meri dokazale, da je družba WWTE v času kršitve člena 81(1) ES na trgu ravnala samostojno, ne na podlagi njihovih navodil.
- 75 Glede tega, prvič, navajajo, da Komisija ne izpodbija tega, da je imela družba WWTE svoje lokalne poslovodne organe.
- 76 Drugič, sklicujejo se na dejstvo, da je družba WWTE razpolagala z lastnimi sredstvi in osebjem.
- 77 Tretjič, ponavljajo, da je družba SCTC sodelovala pri trženju in prodaji predelanega tobaka, medtem ko je bila družba WWTE v celoti pristojna za nakup surovega tobaka.
- 78 Četrto, tožeče stranke navajajo, da ima skupina Standard decentralizirano strukturo in da „je španski trg tobaka dejansko le nepomemben del celotne dejavnosti skupine“.
- 79 Petič, v repliki tožeče stranke navajajo, da je družba TCLT razpolagala le s finančnimi sredstvi, ni izvajala dejavnosti in ni zaposlovala osebja. Navajajo, da je družba TCLT predelani tobak pri družbi WWTE kupovala le „formalno“, da bi „v bilancah družbe

WWTE prikazala dobiček“, in da družbe SCTC nakupna strategija družbe WWTE, ki je bila v glavnem v izključni pristojnosti predsednika te družbe, nikakor ni zanimala.

- 80 Tožeče stranke na podlagi zgoraj navedenih razlogov menijo, da Komisija ni v zadostni meri dokazala, da je katerakoli izmed njih družbi WWTE dala navodila, naj ravna protikonkurenčno. Komisija naj bi zato napačno uporabila člen 81(1) ES in člen 23(2) Uredbe št. 1/2003.
- 81 Tožeče stranke v okviru drugega dela prvega tožbenega razloga, ki ga navajajo podredno, navajajo, da je Komisija s tem, da je pomanjkljivo obrazložila svojo presojo, da jih je treba šteti za solidarno odgovorne za ravnanje družbe WWTE, kršila člen 253 ES.
- 82 V zvezi z drugim tožbenim razlogom tožeče stranke na prvem mestu navajajo, da je Komisija za sklep, da družbe Universal, Universal Leaf Tobacco Co. Inc. (v nadaljevanju: Universal Leaf) in Sepi niso odgovorne za kršitve njihovih hčerinskih družb, uporabila dve različni merili. Preverila naj bi namreč, ali njen spis vsebuje „indic[e], ki kažejo na dejansko udeležbo družb Universal in Universal Leaf pri dejanjih, ki so bila preučena v [izpodbijani odločbi]“ (točka 376 obrazložitve izpodbijane odločbe), in „neposredn[e] komunikacij[e] med družbama Cetarsa in Sepi, ki bi se nanašale na predmet obravnavane zadeve“ (točka 384 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 83 Komisija pa naj ne bi navedla nobenega dokaza niti za kakršnokoli dejansko sodelovanje družb SCC, SCTC ali TCLT pri kršitvi, ki jo je storila družba WWTE, niti za kakršnokoli neposredno komunikacijo med katero izmed prvonavedenih družb in družbo WWTE, ki bi se nanašala na predmet obravnavane zadeve.

- 84 Na drugem mestu tožeče stranke trdijo, da je Komisija tudi družbo Intabex obravnavala ugodneje kot družbo TCLT. Nasprotujejo dejstvu, da je družba TCLT, za razliko od družbe Intabex, navedena med naslovniki izpodbijane odločbe in ji je bila pripisana odgovornost za kršitev njene hčerinske družbe, čeprav je njena udeležba v tej družbi le finančna naložba, in temu, da Komisija ni predložila dokazov za njeno dejansko udeležbo pri dejanjih, ki so očitana družbi WWTE.
- 85 Tožeče stranke menijo, da je dejstvo, da družba TCLT v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ni omenila, da je njena udeležba v družbi WWTE le finančna naložba, nepomembno. Navajajo, da je Komisija tista, ki mora dokazati, da je mogoče družbi TCLT pripisati odgovornost. Poleg tega menijo, da se Komisija ne more veljavno sklicevati na to, da je bila družba TCLT glavni kupec družbe WWTE med letoma 1996 in 1999. Nakupi naj bi bili namreč opravljeni izključno iz davčnih razlogov, medtem ko naj družba TCLT dejansko ne bi prejela nobene pošiljke tobaka. Poleg tega naj Komisija v izpodbijani odločbi tega argumenta ne bi navajala.
- 86 Na tretjem mestu tožeče stranke poudarjajo, da se v svojo korist ne sklicujejo na nezakonit akt, ki je bil storjen v korist tretje osebe. Pojasnjujejo, da ne trdijo, da je Komisija ravnala nezakonito, ker družb Universal, Universal Leaf, Sepi in Intabex ni štela za odgovorne ali ker nanje ni naslovila izpodbijane odločbe. Trdijo, da mora Komisija, če na podlagi nekega merila meni, da na neko podjetje ni treba nasloviti izpodbijane odločbe, isto merilo na nediskriminatoren način uporabiti za vsa zadevna podjetja.
- 87 Komisija meni, da je treba prvi tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

- 88 Na prvem mestu se Komisija strinja s tožečimi strankami, da mora za to, da bi matični družbi pripisali odgovornost za ravnanja katere izmed njenih hčerinskih družb, ta družba, na eni strani, imeti možnost odločilnega vplivanja na ravnanje te hčerinske družbe na trgu in, na drugi strani, ta vpliv dejansko izvajati.
- 89 Glede prvega izmed teh pogojev Komisija navaja, da ga je zakonodajalec dokaj natančno določil v Uredbi št. 139/2004. Posebej navaja člen 3(2) in (3) te uredbe. Poleg tega zavrača trditve tožečih strank, da je vpliv „odločilen“ samo, če je „izključen“ (glej točko 57 zgoraj).
- 90 Glede drugega izmed pogojev, ki sta navedena v točki 88 zgoraj, Komisija ugovarja mnenju tožečih strank, da zahteva, da matična družba da navodila svoji hčerinski družbi, naj krši člen 81 ES, ali da neposredno sodeluje pri kršitvi. Trdi, da se sodna praksa pri opredelitvi tega pogoja vedno sklicuje na neobstoje samostojnosti hčerinske družbe pri odločanju o tem, kako bo ravnala na trgu, in to brez dokazovanja posebne zveze s kršitvijo.
- 91 Komisija navaja, da med dokaze, s katerimi je možno dokazati dejansko opravljanje nadzora nad politiko hčerinske družbe, spada dejstvo, da je matična družba zastopana v upravnem odboru te hčerinske družbe. Dodaja, da ima hčerinska družba načeloma manj avtonomije, če je dejavna na istem trgu kot matična družba ali na trgu, ki je s trgov matične družbe tesno povezan. Poleg teh splošnih elementov naj bi pri dokazovanju, da matična družba sodeluje pri poslovni politiki svoje hčerinske družbe ali da je vzpostavila mehanizme, ki ji omogočajo nadzor njenih dejavnosti, lahko pomagali nekateri posebni elementi.

- 92 Komisija dodaja, da je sodna praksa priznala, da se, če je hčerinska družba v stoddstotni lasti matične družbe, domneva, da je slednja vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe. Matična družba naj bi lahko to domnevo izpodbila, če bi predložila dokaze za to, da ta hčerinska družba na trgu dejansko ravna samostojno.
- 93 Komisija pojasnjuje, da se zgornja domneva uporabi tako če je hčerinska družba v stoddstotni lasti matične družbe neposredno kot če je njeno lastništvo posredno.
- 94 Na drugem mestu Komisija preuči obdobje pred majem 1998.
- 95 Glede tega navaja, prvič, da je v točkah 388, 390 in 391 obrazložitve izpodbijane odločbe v pravno zadostni meri dokazala, da so imele tožeče stranke v tem obdobju možnost odločilnega vplivanja na družbo WWTE.
- 96 Drugič, Komisija trdi, da je v izpodbijani odločbi v točki 391 obrazložitve navedenih več elementov, iz katerih je razvidno, da so matične družbe družbe WWTE vzpostavile ustrezne mehanizme, ki jim omogočajo, da dejansko izvajajo odločilen vpliv na ravnanje te družbe na trgu. V zvezi s tem pojasnjuje, da je dejstvo, da je do odločilnega vplivanja dejansko prišlo, najboljši objektivni kriterij za ugotovitev, ali je imela neka matična družba možnost takega vplivanja.
- 97 Glede teh elementov Komisija najprej vztraja na vlogi in pristojnostih gospoda V. v skupini Standard. Zlasti meni, da tožeče stranke svojih argumentov ne morejo

utemeljiti z dejstvom, da gospod V. ni bil niti zaposlen v družbah SCC, SCTC ali TCLT niti ni imel položaja „corporate officer“ pri kateri izmed teh družb. Pomembno naj bi bilo le vedeti, ali je „izvajal naloge na ravni vodstva skupine“ (zgoraj v točki 64 navedena sodba ABB Asea Brown Boveri proti Komisiji, točka 37).

- 98 Nato se Komisija sklicuje na zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996.
- 99 Poleg tega Komisija trdi, da korespondenca, ki je omenjena v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, dokazuje, da je predsednik družbe WWTE gospoda V. obveščal ne le o dejavnostih nakupa tobaka te družbe, temveč tudi o sporazumih o cenah in količinah, ki so bili sklenjeni z drugimi predelovalci.
- 100 Tretjič, Komisija navaja, da dejstvo, da je bila družba TCLT v skupini Standard edina, ki je bila neposredna lastnica družbe WWTE, družbama SCC in SCTC ne preprečuje, da bi nanjo odločilno vplivali. Trdi, da več elementov dokazuje obstoj povezave med družbo WWTE in tožečimi strankami. Glede tega navaja zlasti, da je družba TCLT imenovala dva izmed štirih članov upravnega odbora družbe WWTE in je bila med letoma 1996 in 1999 njena glavna stranka, da je družba SCTC dejavna v sektorju predelave in trženja tobaka in je od leta 2000 glavna stranka družbe WWTE ter da je podpredsednik SCC, ki je pristojen za dejavnosti v sektorju tobaka v Evropi, član upravnega odbora družbe WWTE. Navaja, da ima v tej skupini vsaka družba določeno vlogo: družba WWTE kupuje surovi tobak v Španiji in ga predeluje; njeno proizvodnjo nato neposredno kupujeta družbi TCLT in SCTC; ti nato tržita to proizvodnjo prek prodajne mreže družbe SCC, ki usklajuje dejavnosti različnih operativnih družb v skupini.

- 101 Komisija na podlagi zgornjih navedb sklepa, da s tem, da je menila, da je v obdobju pred majem 1998 družba WWTE skupaj s skupino Standard tvorila eno gospodarsko enoto in da je treba tožeče stranke šteti za solidarno odgovorne za plačilo globe, ni v ničemer napačno uporabila prava.
- 102 Na tretjem mestu Komisija omenja obdobje po maju 1998.
- 103 Glede tega, prvič, navaja, da tožeče stranke ne ugovarjajo temu, da so imele v tem obdobju možnost odločilnega vplivanja na družbo WWTE.
- 104 Drugič, Komisija navaja, da ima skupina Standard od maja 1998 izključni nadzor nad družbo WWTE, od oktobra 1998 pa ima v lasti 100 % njenega kapitala. Meni, da je lahko zato upravičeno domnevala, da so tožeče stranke odločilno vplivale na poslovno politiko svoje hčerinske družbe.
- 105 Komisija zavrača navedbo tožečih strank, da jim v izpodbijani odločbi odgovornosti za kršitve družbe WWTE ni pripisala na podlagi te domneve. Zlasti zavrača način, kako tožeče stranke razlagajo točko 376 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej točko 59 zgoraj), pri čemer trdi, da je iz te točke obrazložitve in iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da „[te odločbe] ni naslovila na družbi Intabex in Universal zaradi njunih navedb v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in na zaslišanju, ki so zadoščale za ovrženje domneve o dejanskem opravljanju nadzora, ki je temeljila na njuni kapitalski udeležbi v njunih hčerinskih družbah“. Pojasnjuje, da se v primeru družbe Taes ni mogla opreti na to domnevo, ker sta njeni matični družbi, to je Universal in Universal Leaf, lastnici le 90 % njenega kapitala. Glede

družbe Deltafina, ki je bila pod stodontnim nadzorom družb Universal in Universal Leaf, Komisija navaja, da sta uspeli ovreči omenjeno domnevo in da tožeče stranke niso nikoli trdile, da njen spis vsebuje elemente, ki dokazujejo, da sta ti matični družbi odločilno vplivali na ravnanje te hčerinske družbe.

- 106 Tretjič, Komisija navaja, da je v točkah od 395 do 398 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla dodatne elemente, ki potrjujejo njen sklep, da so tožeče stranke dejansko odločilno vplivale na poslovno politiko družbe WWTE.
- 107 Komisija se sklicuje zlasti na nekatere odlomke iz memoranduma izvršnega odbora družbe SCTC za gospoda V., ki se nanašajo na „španske dolgoročne pogodbe o doba-vi“ (točka 396 obrazložitve in sprotna opomba št. 313 izpodbijane odločbe).
- 108 Drugi element, na katerega se sklicuje Komisija, je dejstvo, ki je omenjeno v točki 398 obrazložitve in v sprotni opombi št. 314 obrazložitve izpodbijane odločbe, da letni finančni načrt družbe WWTE odobri njen upravni odbor, „s tem, da lahko matična družba predlaga spremembe“.
- 109 Poleg tega se Komisija sklicuje na ugotovitve v zvezi s priročnikom družbe WWTE, ki jih je navedla v točki 398 obrazložitve izpodbijane odločbe. Navaja zlasti, da tožeče stranke priznavajo, da je morala družba SCTC odobriti finančni načrt za nakup tobaka, preden je lahko predsednik začel kakršenkoli postopek sklepanja pogodb.

- 110 Komisija dodaja, da njen spis vsebuje različne druge primere, ki kažejo, da so tožeče stranke odločilno vplivale na družbo WWTE.
- 111 Četrtrič, Komisija meni, da elementi, na katere se sklicujejo tožeče stranke, kot so navedeni v točkah od 75 do 79 zgoraj, ne dokazujejo v pravno zadostni meri, da je družba WWTE na trgu ravnala samostojno.
- 112 Glede drugega tožbenega razloga Komisija ugovarja trditvi, da je kršila načelo enakega obravnavanja.
- 113 Najprej spominja, da mora biti na podlagi sodne prakse spoštovanje načela enakega obravnavanja usklajeno s spoštovanjem načela zakonitosti, v skladu s katerim se ne more nihče v svojo korist sklicevati na nezakonitost, storjeno v korist drugega. Zato meni, da tudi če bi se izkazalo, da izpodbijana odločba ni bila naslovljena na neka podjetja, ki so v podobnem položaju kot tožeče stranke, ta okoliščina pri presoji odgovornosti slednjih ne bi bila upoštevana.
- 114 Nato Komisija navaja, na prvem mestu, da se položaj, v katerem so tožeče stranke, razlikuje od položaja, v katerem so družbe Universal, Universal Leaf in Sepi, torej v obravnavanem primeru ni moglo priti do kršitve načela enakega obravnavanja. Komisija dodatno pojasnjuje, pri čemer navaja točke 18, 375, 376, 384 in 385 obrazložitve izpodbijane odločbe, da ni razpolagala z zadostnimi elementi za sklep, da družbe Taes, Deltafina in Cetarsa na trgu niso ravnale neodvisno od svojih matičnih podjetij.

- 115 Glede družb Taes in Deltafina, na eni strani, Komisija navaja, da je najprej obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah naslovila tako na ti družbi kot tudi na njuni matični družbi. V odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in med zaslišanjem pa sta ti matični družbi predložili „podrobne in prepričljive“ argumente, zaradi katerih je Komisija menila, da skupaj z družbama Taes in Deltafina ne tvorita ene gospodarske enote.
- 116 Komisija trdi, da je treba odlomek točke 376 obrazložitve izpodbijane odločbe, na katero se sklicujejo tožeče stranke (glej točki 59 in 82 zgoraj) brati „v povezavi s točko 18 in [to] odločbo v celoti“. Vztraja pri tem, da nikjer v izpodbijani odločbi ne navaja, da je treba za to, da bi se matični družbi pripisala odgovornost za kršitev njene hčerinske družbe, dokazati „dejansko udeležbo“ te matične družbe pri kršitvi. Z navajanjem neobstoja „dejanske udeležbe pri dejanjih, ki so bila preučena v tej odločbi“ v točki 376 obrazložitve izpodbijane odločbe naj bi bil mišljen „neobstoj materialnih dejstev, ki bi dokazovala izvajanje odločilnega vpliva“. Nasprotno pa naj bi takšna materialna dejstva pri tožečih strankah obstajala.
- 117 Komisija glede družbe Deltafina natančneje pojasnjuje, da je v točki 376 obrazložitve izpodbijane odločbe nameravala le pokazati, da sta družbi Universal in Universal Leaf navedli argumente, s katerimi sta dokazali poslovno samostojnost svoje hčerinske družbe in tako „ovrgli domnevo“. Komisija navaja, da je „možno [...], da je besedilo te točke neustrezno“, vendar meni, da pri tožečih strankah ni moglo ustvariti mnenja, da bi lahko družbama Universal in Universal Leaf pripisala odgovornost za ravnanje družbe Deltafina le, če bi dokazala njuno neposredno udeležbo pri kršitvi.
- 118 Ko je Splošno sodišče v okviru ukrepov procesnega vodstva (glej točko 48 zgoraj) Komisijo pozvalo, naj pojasni svoje „podrobne in prepričljive“ argumente, ki so omenje-

ni v točki 115 zgoraj, je ta vendarle priznala, da – v nasprotju s tem, kar je navedla v svojih vlogah – razlog za to, da družbama Universal in Universal Leaf ni pripisala odgovornosti za kršitve družbe Deltafina, ni v tem, ker bi ti v upravnem postopku uspeli ovreči domnevo, ki izhaja iz njunega stoođstotnega lastništva delnic te družbe. Obrazložila je, da trenutno obstaja obsežna sodna praksa, ki potrjuje njeno tezo, da popolno lastništvo nad hčerinsko družbo „samo po sebi“ zadostuje za domnevo, da matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje te hčerinske družbe. Vendar naj bi v času sprejetja izpodbijane odločbe vodila politiko „previdne uporabe te domneve in utemeljitve svojih ugotovitev v zvezi z odgovornostjo matičnih družb, kolikor je to mogoče, na dvojni podlagi: uporabe domneve za hčerinske družbe v stoođstotni lasti in izpodbitja vsakega poskusa ovrženja domneve s konkretnim ugotavljanjem izvajanja dejanskega odločilnega vpliva z dodatnimi dokazi“. Dodala je, da se je zaradi tega, ker v svojem spisu ni imela nobenega konkretnega elementa, ki bi dokazoval, da sta družbi Universal in Universal Leaf dejansko izvajali tak vpliv na poslovanje družbe Deltafina, odločila, da tema družbama ne bo pripisala odgovornosti za kršitev, ki jo je storila družba Deltafina. Komisija je pojasnila, da je bila uporabi te domneve v primeru družbe Deltafina naklonjena še toliko manj, ker ta ni bila dejavna na trgu nakupa in prve predelave surovega tobaka v Španiji.

- 119 Komisija, na drugi strani, glede družbe Cetarsa navaja, da je ta družba v lasti družbe Sepi, javnega holdinga, ki sodeluje pri privatizaciji industrijskih družb, ki jih subvencionira država, poteka pa v Španiji, in za katerega je pristojen španski minister za gospodarstvo in finance. Navaja, da v njenem spisu ni bilo nobenega elementa, ki bi kazal na to, da družba Cetarsa svojega poslovanja ni določala povsem samostojno, pri čemer glede tega spominja na ugotovitve, navedene v točki 384 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej točko 30 zgoraj). Dodaja, da zadnjenavedene točke obrazložitve ni mogoče razlagati, kot da pomeni, da družbi Sepi odgovornost za ravnanje družbe Cetarsa ni bila pripisana zaradi neobstoja dokazov o neposredni komunikaciji med

tema družbama. Navaja, da v tej točki obrazložitve odgovarja na nekatere argumente, ki jih je družba Dimon navedla v upravnem postopku, in se torej osredotoča na razlike med zadnjenavedeno družbo in družbo Sepi.

- 120 Na drugem mestu Komisija navaja, da je bila družba TCLT v drugačnem položaju kot družba Intabex.
- 121 Navaja, da je v izpodbijani odločbi presodila, da je družba Intabex v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah dokazala, da glede na to, da je njena udeležba v družbi Agroexpansi3n le finančna naložba, na slednjo ni mogla kakorkoli odločilno vplivati. Nasprotno pa naj družba TCLT v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ne bi navedla nobenega argumenta v tem smislu. Komisija dodaja, da je bila družba TCLT vsekakor glavna stranka družbe WWTE med letoma 1996 in 1999 in je bila zaradi tega v drugačnem položaju od družbe Intabex.

2. Presoja Splošnega sodišča

Uvodne ugotovitve v zvezi z odgovornostjo matične družbe za kršitev hčerinske družbe

- 122 Spomniti je treba, da konkurenčno pravo Skupnosti zadeva dejavnosti podjetij (sodba Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 59) in da pojem podjetja zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in njihov način financiranja (sodba Sodišča z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk R3rindustri in drugi

proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 112).

- 123 Poleg tega je iz sodne prakse natančno razvidno, da je treba pojem podjetja, postavljen v ta kontekst, razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb (sodba Sodišča z dne 14. decembra 2006 v zadevi Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, ZOdl., str. I-11987, točka 40, in sodba Splošnega sodišča z dne 15. septembra 2005 v zadevi DaimlerChrysler proti Komisiji, T-325/01, ZOdl., str. II-3319, točka 85).
- 124 Kadar tak gospodarski subjekt krši pravila o konkurenci, mora v skladu z načelom osebne odgovornosti za to kršitev odgovarjati sam (glej v tem smislu sodbe Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 145; z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji, C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točka 78, in z dne 11. decembra 2007 v zadevi ETI in drugi, C-280/06, ZOdl., str. I-10893, točka 39).
- 125 Kršitev konkurenčnega prava Skupnosti je treba nedvomno pripisati pravni osebi, ki ji je mogoče naložiti plačilo glob. Za uporabo in izvršitev odločb Komisije na področju konkurenčnega prava je namreč treba kot naslovnika take odločbe določiti subjekt, ki ima pravno osebnost (glej v tem smislu zgoraj v točki 27 navedeno sodbo PVC II, točka 978).
- 126 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se ravnanje hčerinske družbe lahko pripiše matični družbi, zlasti kadar – čeprav je ločena pravna oseba – ta hčerinska družba o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe (zgoraj v točki 27 navedena sodba Sodišča Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točki 132 in 133; sodbi z dne 14. julija 1972 v zadevi Geigy proti Komisiji, 52/69, Recueil, str. 787, točka 44, in z dne 21. februarja 1973 v zadevi

Europemballage in Continental Can proti Komisiji, 6/72, Recueil, str. 215, točka 15), pri čemer je treba upoštevati zlasti gospodarske, organizacijske in pravne povezave med tema pravnima enotama (glej po analogiji zgoraj v točki 122 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 117, in zgoraj v točki 124 navedeno sodbo ETI in drugi, točka 49).

- 127 V takšnem primeru sta namreč matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu sodne prakse, navedene v točkah 122 in 123 zgoraj. Torej ne odnos napeljevanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenost prve v navedeno kršitev, ampak dejstvo, da obe tvorita samo eno podjetje v smislu člena 81 ES, omogoča Komisiji, da naslovi odločbo o naložitvi glob matični družbi (sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 2007 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, T-112/05, ZOdl., str. II-5049, točka 58).
- 128 Iz sodne prakse tudi izhaja, da se Komisija ne more zadovoljiti z ugotovitvijo, da ima matična družba možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe, temveč mora preveriti tudi, ali je do takega vplivanja tudi dejansko prišlo (glej v tem smislu zgoraj v točki 27 navedeni sodbi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točka 137, in AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 50).
- 129 V posebnem primeru, ko je matična družba stoddstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila Skupnosti o konkurenci, ima ta matična družba na eni strani možnost odločilnega vplivanja na ravnanje te hčerinske družbe (glej v tem smislu zgoraj v točki 27 navedeno sodbo Imperial Chemical Industries proti Komisiji, točki 136 in 137), na drugi strani pa obstaja ovrgljiva domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe (glej v tem smislu zgoraj v točki 27 navedeni sodbi AEG-Telefunken proti Komisiji, točka 50, in PVC II, točki 961 in 984).

130 V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je celoten kapital te hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če ta matična družba, ki je tista, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno (glej v tem smislu zgoraj v točki 27 navedeno sodbo Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, točka 29).

131 Čeprav je res, da se je Sodišče v točkah 28 in 29 zgoraj v točki 27 navedene sodbe Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji poleg stoddstotnega lastništva kapitala hčerinske družbe sklicevalo tudi na druge okoliščine, kot sta neprerekanje vpliva, ki ga izvaja matična družba na poslovno politiko hčerinske družbe, in skupno zastopanje obeh družb v upravnem postopku, ostaja dejstvo, da je Sodišče te okoliščine poudarilo zgolj zato, da bi predstavilo vse elemente, s katerimi je Splošno sodišče utemeljilo svoje razlogovanje, in ne zato, da bi uporabo domneve, navedene v točki 129 zgoraj, podredilo predložitvi dodatnih indicov v zvezi z dejanskim vplivanjem matične družbe (sodba Splošnega sodišča z dne 8. oktobra 2008 v zadevi Schunk in Schunk Kohlenstoff-Technik proti Komisiji, T-69/04, ZOdl., str. II-2567, točka 57).

132 Nazadnje je treba pojasniti, da je mogoče domnevo, ki izhaja iz lastništva celotnega kapitala, uporabiti ne samo če obstaja neposredna povezava med matično družbo in njeno hčerinsko družbo, temveč tudi v primeru, kakršen je v obravnavani zadevi, ko je ta povezava posredna, prek vmesne hčerinske družbe.

Merila, na podlagi katerih je Komisija v izpodbijani odločbi matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba

- 133 Iz izpodbijane odločbe izhaja, da je za to, da je matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba, ter jo je zaradi tega skupaj s hčerinsko družbo navedla med naslovniki te odločbe in jo razglasila za solidarno odgovorno za plačilo globe, ki je bila naložena tej hčerinski družbi, Komisija navedla spodaj navedene razloge.
- 134 Komisija je izhajala iz predpostavke, da je tako pripisovanje možno, če sta matična družba in njena hčerinska družba del iste gospodarske enote in zato tvorita eno samo podjetje v smislu člena 81 ES (glej točko 374 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 135 Osrednji element, s katerim je Komisija dokazovala, da sta matična družba in njena hčerinska družba v takem položaju, je neobstoj samostojnosti slednje pri njenem ravnanju na trgu (glej točko 371 obrazložitve izpodbijane odločbe), pri čemer naj bi bil ta neobstoj samostojnosti posledica izvajanja „odločilnega vpliva“ matične družbe na ravnanje njene hčerinske družbe (glej točke 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 in 441 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 136 Komisija je glede tega presodila, da samo ugotovitev, da je imela matična družba možnost odločilnega vplivanja na ravnanje svoje hčerinske družbe, ne zadostuje, ampak mora dokazati tudi, da je do izvajanja tega vpliva tudi dejansko prišlo (glej zlasti točke 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 in 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- 137 Tako je, med drugim, iz točke 384 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija presodila, da družbi Sepi ni bilo treba pripisati odgovornosti za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba Cetarsa, v kateri je lastnica skoraj 80 % kapitala, zaradi tega, ker v njenem spisu ni bilo nobenega elementa, iz katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da ta hčerinska družba svojega ravnanja na trgu ni določala samostojno. V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke (glej točko 82 zgoraj), ugotovitve iz iste točke obrazložitve, da omenjeni spis ne vsebuje „neposredne komunikacije med družbama Cetarsa in Sepi, ki bi se nanašala na predmet obravnavane zadeve“, ni mogoče razlagati v smislu, da se je Komisija le na podlagi tega elementa odločila, da družbi Sepi ne bo pripisala odgovornosti. S to ugotovitvijo je Komisija namreč želela predvsem odgovoriti na navedbo družbe Dimon v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, da je bila v primerjavi z družbo Sepi obravnavana diskriminatorno, saj zadnjenavedeni družbi, čeprav naj bi bila – kot družba Dimon – v celoti obveščena o zadevnih kršitvah, ni bila pripisana odgovornost za kršitev njene hčerinske družbe. Poleg tega je treba dodati, da Komisija v točki 384 obrazložitve izpodbijane odločbe z namenom utemeljitve odločitve, da družbi Sepi ne bo pripisala odgovornosti, navaja tri dodatna pojasnila glede razlik med položajema, v katerih sta družbi Dimon in Sepi.
- 138 Poleg tega je iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da Komisija niti družbi Universal niti njeni hčerinski družbi Universal Leaf, ki je v njeni stoodstotni lasti, ni pripisala odgovornosti za kršitve družbe Taes, ki je v 90-odstotni lasti družbe Universal Leaf, ker ni imela zadostnih dokazov za to, da sta dejansko vplivali na družbo Taes.
- 139 Komisija je nameravala pri tožečih strankah ista načela uporabiti tudi za obdobje pred majem 1998. Tako se je odločila, da bo najprej dokazala, da so tožeče stranke skupaj s predsednikom družbe WWTE in dvema članoma njegove družine nadzirale to družbo, s čimer je pokazala, da so imele možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje te družbe (glej točke od 388 do 391 obrazložitve izpodbijane odločbe). Nato je

Komisija dokazala, da so tožeče stranke dejansko vplivale na ravnanje družbe WWTE (glej točke 391, 392 in 400 obrazložitve izpodbijane odločbe).

- ¹⁴⁰ Poleg tega je Komisija poudarila, da je v posebnem položaju, ko je matična družba lastnica celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, na podlagi sodne prakse mogoče domnevati, da prva dejansko odločilno vpliva na ravnanje druge (glej točko 372 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- ¹⁴¹ Da bi matičnim družbam, ki so v takem položaju, pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njihova hčerinska družba, pa se je v tem primeru Komisija odločila, da se ne bo le sklicevala na to domnevo, temveč se bo oprla tudi na dejstva, ki naj bi dokazovala, da so te matične družbe dejansko odločilno vplivale na svojo matično družbo, in naj bi tako to domnevo podpirala (glej zlasti točke 372, 375, 376 in 378 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- ¹⁴² Iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe je tako izrecno razvidno, da Komisija krovni matični družbi Universal in posredni matični družbi Universal Leaf družbe Deltafina, kljub temu, da sta jo stoodstotno nadzirali, ni pripisala odgovornosti za kršitve njune hčerinske družbe, saj ni imela zadostnih dokazov, da sta na nanjo dejansko odločilno vplivali. V enakem smislu je treba razumeti odlomek točke 376 obrazložitve izpodbijane odločbe, na katerega se sklicujejo tožeče stranke (glej točki 59 in 82 zgoraj). Vsekakor je besedilo tega odlomka oblikovano nekoliko nejasno. Vendar ga, če se ga razlaga v povezavi s točko 18 obrazložitve te odločbe in postavi v njen kontekst, ni mogoče razlagati tako, da pomeni, da Komisija tema matičnima družbama – ali katerikoli drugi – ni pripisala odgovornosti zaradi tega, ker pri kršitvi nista sodelovali.

- 143 Poleg tega je iz točke 18 obrazložitve izpodbijane odločbe tudi izrecno razvidno, da Komisija posredni matični družbi družbe Agroexpansi3n, torej družbi Intabex, ni pripisala odgovornosti za kršitev njene hčerinske družbe, čeprav je ta slednjo popolnoma nadzorovala, ker ni imela zadostnih dokazov o tem, da je družba Intabex dejansko odločilno vplivala na to hčerinsko družbo, saj je šlo pri njeni udeležbi v njej le za finančno naložbo (glej tudi točko 376 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 144 Nasprotno pa je Komisija ravno zaradi dejstva, da so za družbo Dimon, ki je krovna matična družba družbe Agroexpansi3n, taki dokazi, ki so podprli dejstvo, da je bila prva družba lastnica celotnega kapitala druge, obstajali, tej matični družbi pripisala odgovornost za kršitev (glej zlasti točke 375 in od 378 do 380 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 145 Enak pristop je nameravala Komisija uporabiti pri tože3nih strankah za obdobje od maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe. Da bi jim pripisala odgovornost za kršitev družbe WWTE, se ni zadovoljila s sklicevanjem na domnevo, ki izhaja iz dejstva, da so imele v lasti celoten – ali le v obdobju parih mesecev skoraj ves – kapital družbe WWTE (glej točki 375 in 393 obrazložitve izpodbijane odločbe), temve3 je upoštevala tudi nekatere dodatne elemente, ki naj bi dokazovali, da so odločilno vplivale na ravnanje te družbe (glej točke 375, 396 in 398 obrazložitve izpodbijane odločbe). Komisija je dodala, da argumenti, na katere se je sklicevala družba SCC v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o mo3njih kršitvah, da bi dokazala, da je družba WWTE na trgu delovala samostojno, niso prepri3ljivi (glej točko 399 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 146 Pojasniti je treba, da Komisija tega pristopa ni uporabila le pri krovnih matičnih družbah, temve3 tudi pri posrednih matičnih družbah, kot je to za slednje razvidno iz obravnave družb Universal Leaf, Intabex, SCTC in TCLT.

- 147 Nazadnje je treba omeniti, da je Komisija v svojem odgovoru na eno izmed pisnih vprašanj Splošnega sodišča in na zaslišanju potrdila, da se je v izpodbijani odločbi v primeru družb, ki so pod stoddstotnim nadzorom njihovih matičnih družb, odločila, da se ne bo zadovoljila s sklicevanjem na domnevo iz točk 129, 130 in 140 zgoraj, da bi tako slednjim pripisala odgovornost za kršitev, ki so jo storile te hčerinske družbe, temveč bo upoštevala tudi dodatne elemente, ki dokazujejo dejansko izvajanje odločilnega vpliva. Tak pristop je v bistvu utemeljila z dejstvom, da se je glede na upoštevno sodno prakso ob sprejetju izpodbijane odločbe iz previdnosti odločila, da bo odgovornost matičnih družb utemeljila na taki „dvojni podlagi“.

Drugi del prvega tožbenega razloga

- 148 Najprej je treba preizkusiti drugi del prvega tožbenega razloga, v okviru katerega tožeče stranke navajajo, da je Komisija pomanjkljivo obrazložila svojo odločitev, da jim pripiše odgovornost za protikonkurenčno ravnanje družbe WWTE.
- 149 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti obrazložitev, ki se zahteva s členom 253 ES, prilagojena vrsti obravnavanega akta ter mora jasno in nedvoumno izražati utemeljitev institucije, ki je akt sprejela, tako da se lahko zainteresirane osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče opravi nadzor. Zahtevano po obrazložitvi je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino pravnega akta, vrsto navedenih razlogov in interes, ki ga imajo lahko naslovniki ali druge osebe, ki jih ukrep neposredno in posamično zadeva, da prejmejo pojasnila. V obrazložitvi ni treba podrobno navesti vseh upoštevni dejanskih in pravnih elementov, ker je treba vprašanje, ali je obrazložitev posameznega akta v skladu z zahtevami iz člena 253 ES, presojati ne samo glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na njegov kontekst in glede na celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in

Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63 in navedena sodna praksa, in sodbo Splošnega sodišča z dne 4. julija 2006 v zadevi Hoek Loos proti Komisiji, T-304/02, ZOdl., str. II-1887, točka 58).

- 150 Prav tako iz ustaljene sodne prakse izhajajo, da mora biti odločba o uporabi člena 81 ES, kadar se nanaša na več naslovnikov in zadeva problem odgovornosti za kršitev, dovolj obrazložena glede vsakega naslovnika, zlasti pa glede naslovnikov, ki morajo v skladu s to odločbo odgovarjati za to kršitev (sodbi Splošnega sodišča z dne 28. aprila 1994 v zadevi AWS Benelux proti Komisiji, T-38/92, Recueil, str. II-211, točka 26, in z dne 27. septembra 2006 v zadevi Akzo Nobel proti Komisiji, T-330/01, ZOdl., str. II-3389, točka 93).
- 151 V obravnavanem primeru je iz povzetka dela izpodbijane odločbe, ki je naveden v točkah od 25 do 40 zgoraj in se nanaša na njene naslovnike, in iz ugotovitev, navedenih v točkah od 133 do 146 zgoraj, razvidno, da je Komisija dovolj obrazložila razloge, zaradi katerih se je odločila, da bo tožečim strankam pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba WWTE. Komisija je tako obrazložila načela, na katera se namerava opreti pri določitvi teh naslovnikov, pri čemer se je sklicevala na sodno prakso Sodišča in Splošnega sodišča. Kar se podrobneje nanaša na tožeče stranke – razlikovala je dve obdobji, prvo, od leta 1995 do maja 1998, in drugo, od zadnjenedenega meseca do sprejetja izpodbijane odločbe. Glede prvega obdobja je Komisija, potem ko je navedla, da je bila družba WWTE pod skupnim nadzorom tožečih strank, svojega predsednika in dveh članov njegove družine, menila, da razpolaga z dejstvi, ki dokazujejo, da so tožeče stranke dejansko odločilno vplivale na ravnanje družbe WWTE, in je ta dejstva obrazložila. Glede drugega obdobja je Komisija najprej navedla, da so imele tožeče stranke v lasti skoraj ves (nekaj mesecev) in potem celoten kapital družbe WWTE in so zato imele izključen nadzor nad to družbo. Nato je menila, da je bilo dokazano, da so tožeče stranke dejansko odločilno vplivale na poslovno politiko družbe WWTE, pri čemer se ni sklicevala samo na domnevo, ki izhajajo iz lastništva celotnega (ali skoraj celotnega) kapitala te hčerinske družbe, temveč tudi na nekatere

dodatne elemente, ki so to domnevo potrjevali. Nazadnje je Komisija menila, da noben izmed argumentov, ki jih je družba SCC navedla v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ne omogoča drugačnega sklepa.

152 Zato je treba drugi del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Zakonitost metode, ki jo je v tej zadevi uporabila Komisija, in drugi tožbeni razlog

153 Z vidika člena 81(1) ES in člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 je treba presoditi o zakonitosti metode – ki jo je v tej zadevi uporabila Komisija za odločitev, ali je treba matični družbi pripisati odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba – kakršna je opisana v točkah od 134 do 136, 140, 141 in 146 zgoraj.

154 Glede tega zadostuje ugotovitev, da je ta metoda – ne glede na vprašanje, ali je bila za tožeče stranke pravilno uporabljena, kar je vprašanje, ki bo preizkušeno kasneje – popolnoma skladna z načeli, ki jih je na tem področju razvila sodna praksa in so omenjena v točkah od 122 do 132 zgoraj.

- 155 Sicer se v posebnem primeru, ko je matična družba lastnica celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila pravila Skupnosti o konkurenci, Komisija iz previdnosti ni sklicevala le na domnevo, ki izhaja iz sodne prakse (glej točki 129 in 130 zgoraj), da bi dokazala, da je prva družba dejansko odločilno vplivala na poslovno politiko druge družbe, temveč je upoštevala tudi druga dejstva, s katerimi je to potrdila. Vendar je Komisija s tem le zvišala dokazni standard za dokaz, da je bil pogoj dejanskega izvajanja odločilnega vpliva izpolnjen, pri čemer je v celoti upoštevala temeljni pojem gospodarske enote, ki je prisoten v vsej sodni praksi o pripisovanju odgovornosti pravnim osebam, ki sestavljajo eno podjetje.
- 156 Nazadnje je treba ugotoviti, da se mora Komisija, če v zadevi, ki se nanaša na kršitev, v kateri je udeleženih več različnih podjetij, znotraj okvira, ki ga je postavila sodna praksa, sprejme neko metodo za določitev, ali je treba za odgovorne šteti tako hčerinske družbe, ki so dejansko storile to kršitev, kot tudi njihove matične družbe, razen v posebnih primerih, pri tem opreti na ista merila pri vseh teh podjetjih.
- 157 Komisija mora namreč spoštovati načelo enakega obravnavanja, ki v skladu z ustaljeno sodno prakso zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno upravičeno (sodba Sodišča z dne 13. decembra 1984 v zadevi Sermide, 106/83, Recueil, str. 4209, točka 28, in sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 309).
- 158 Ugotoviti je treba, da Komisija deli to mnenje, saj v točki 384 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da „čeprav se lahko konkretne okoliščine, zaradi katerih meni, da je

matična družba odgovorna za ravnanje svoje hčerinske družbe, razlikujejo od primera do primera, ne gre za kršitev načela prepovedi diskriminacije, dokler se načela o odgovornosti uporabljajo dosledno“.

- 159 Iz ugotovitev v točkah od 137 do 139 in od 142 do 145 zgoraj je razvidno, da je Komisija za ugotovitev, ali je matičnim družbam treba pripisati odgovornost za kršitev, ki so jo storile njihove hčerinske družbe, uporabila ista načela za vse zadevne matične družbe. V nasprotju s tem, kar navajajo tožeče stranke, zlasti ni mogoče ugotoviti, da je Komisija v zvezi s tem položaja, v katerem so na eni strani tožeče stranke ter na drugi strani družbe Universal, Universal Leaf, Sepi in Intabex, obravnavala različno.
- 160 Zato je treba drugi tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela enakega obravnavanja, zavrniti kot neutemeljen.

Ali tožeče stranke in družba WWTE skupaj tvorijo en sam gospodarski subjekt

- 161 Preučiti je treba, ali je Komisija za vsako od strank pravilno uporabila merila iz točk od 134 do 136, 140, 141 in 146 zgoraj, na podlagi katerih je ugotovila, da tožeče stranke in družba WWTE skupaj tvorijo en sam gospodarski subjekt, jih zaradi tega štela za solidarno odgovorne za kršitev in za plačilo globe ter jih navedla med naslovniki izpodbijane odločbe. Po potrebi bo treba nato preveriti, ali premisleki, na katere se sklicujejo tožeče stranke, kakršni so tisti, ki so povzeti v točkah od 74 do 79 zgoraj, potrjujejo njihovo trditev, da je družba WWTE v obdobju, ko je bila storjena kršitev, na trgu ravnala samostojno.

162 Razlikovati je treba, kot je to storila Komisija v izpodbijani odločbi, dve obdobji, prvo, od 13. marca 1996, ko je nastal kartel predelovalcev, do 5. maja 1998, in drugo, od zadnjeavedenega datuma do sprejetja izpodbijane odločbe.

Obdobje od 13. marca 1996 do 5. maja 1998

163 Med strankami ni sporno, poleg tega pa je razvidno iz spisa – zlasti iz elementov, omenjenih v točkah od 388 do 390 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki je povzeta v točki 34 zgoraj – da so družbo WWTE v obdobju od 13. marca 1996 do vključno 4. maja 1998 skupaj nadzirali družba SCC – posredno prek družb TCLT in SCTC – ter predsednik družbe WWTE in dva člana njegove družine.

164 V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, tak primer nikakor ne izključuje tega, da je lahko pogoj, ki se nanaša na možnost odločilnega vplivanja na ravnanje matične družbe (glej točko 128 zgoraj), izpolnjen. Pri tem zlasti ni treba, da bi imela matična družba izključni nadzor nad hčerinsko družbo.

165 Če dve ali več podjetij ali oseb skupaj nadzoruje neko drugo podjetje, je že iz tega dejstva razvidno, da imajo ta podjetja ali osebe možnost odločilno vplivati na to podjetje. Vendar pa to ne zadostuje, da bi jim pripisali odgovornost za kršitev pravil o konkurenci, ki jo je storilo podjetje, ki ga skupaj nadzorujejo, saj mora biti za tako pripisovanje izpolnjen tudi drugi pogoj, ki se nanaša na dejansko izvajanje odločilnega vpliva (glej točko 128 zgoraj). Če je to tako, se lahko različnim podjetjem ali osebam, ki nadzor opravljajo skupaj, pripiše odgovornost za kršitev njihove hčerinske družbe, kot je razvidno iz sodbe Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Avebe

proti Komisiji (T-314/01, ZOdl., str. II-3085), v kateri je to sodišče potrdilo utemeljenost odločitve Komisije, ki je družbama, ki sta v neki hčerinski družbi imeli vsaka po 50-odstotni delež in skupaj vodilni položaj pri poslovnem upravljanju te hčerinske družbe, pripisala odgovornost za kršitev te hčerinske družbe. Če pa se ugotovi, da dejansko le eno od podjetij ali oseb, ki imajo nadzor skupaj, dejansko izvaja odločilen vpliv nad svojo hčerinsko družbo, ali če to upravičujejo druge posebne okoliščine, lahko Komisija solidarno odgovornost za kršitev, ki jo je storila ta hčerinska družba, pripiše le temu podjetju ali osebi.

¹⁶⁶ Vsekakor, kot pravilno poudarja Komisija v svojih vlogah, če se v tej zadevi za obdobje od 13. marca 1996 do vključno 4. maja 1998 ugotovi, da so tožeče stranke dejansko odločilno vplivale na ravnanje družbe WWTE, naj bi to nujno pomenilo, da so imele možnost, da to naredijo.

¹⁶⁷ Glavno vprašanje, na katero je treba odgovoriti, je, ali elementi, ki jih Komisija navaja v izpodbijani odločbi, v pravno zadostni meri dokazujejo, da so tožeče stranke v zadevnem obdobju dejansko izvajale tak vpliv.

¹⁶⁸ Glede tega je treba najprej zavrniti argument, na katerem temelji velik del utemeljitve tožečih strank in se nanaša na to, da naj Komisija ne bi v zadostni meri dokazala, da so družbi WWTE dajale navodila, naj stori kršitev, ali da so bile vanjo neposredno vpletene.

- 169 Kot je bilo namreč že navedeno v točki 127 zgoraj, ne odnos napeljevanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenost prve v navedeno kršitev, ampak dejstvo, da obe tvorita eno samo podjetje v smislu člena 81 ES, omogoča Komisiji, da naslovi odločbo o naložitvi glob matični družbi. Iz razlogov, ki so navedeni v točki 142 zgoraj, odlomek točke 376 obrazložitve izpodbijane odločbe, na katerega se sklicujejo tožeče stranke (glej točki 59 in 82 zgoraj), te ugotovitve ne more izpodbiti.
- 170 Prav tako je treba zavrniti argument tožečih strank, da se mora odločilni vpliv, ki ga mora izvajati matična družba, da bi ji bilo mogoče pripisati odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba, nanašati na dejavnosti, ki spadajo pod njeno poslovno politiko *stricto sensu* in so poleg tega neposredno povezane s to kršitvijo, v tej zadevi na nakup surovega tobaka (glej točke 60, 69, 73 in 77 zgoraj).
- 171 Kot je bilo namreč navedeno že v točki 126 zgoraj, je treba za ugotovitev, ali neka hčerinska družba samostojno odloča o svojem ravnanju na trgu, preučiti vse upoštevne elemente, ki se nanašajo na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med hčerinsko in matično družbo in so lahko različni od primera do primera ter jih zato ni mogoče taksativno naštet.
- 172 Elementi, s katerimi Komisija v izpodbijani odločbi utemeljuje sklep, da so tožeče stranke v zadevnem obdobju dejansko odločilno vplivale na ravnanje družbe WWTE na trgu, so navedeni v točki 391 obrazložitve izpodbijane odločbe in so razdeljeni v tri različne kategorije.

– Naloge gospoda V. v skupini Standard

- 173 Na prvem mestu Komisija navaja nekatere elemente, ki se nanašajo na naloge gospoda V. v skupini Standard.
- 174 Ugotoviti je treba, da, kot so tožeče stranke navedle v odgovoru na zahtevo za informacije, ki jo je nanje v upravnem postopku naslovila Komisija, in kot so potrdile v svojih vlogah, je bil gospod V., vsaj od začetka obdobja kršitve, eden izmed štirih članov upravnega odbora družbe WWTE. V istem odgovoru so tožeče stranke pojasnile, da je bil gospod V. v različnih delih obdobja, ki se je začelo 30. septembra 1989, tudi član upravnega odbora štirih drugih hčerinskih družb skupine Standard, ki so imele sedež v Italiji in Grčiji. Te navedbe se popolnoma ujemajo s trditvijo tožečih strank, ki so jo navedle v odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in ponovile v repliki, da je imel gospod V. „nalogo zastopanja v Evropi“, ki je bila udejanjana z njegovo prisotnostjo v upravnih odborih teh različnih hčerinskih družb in v skladu s katero je bil v Evropi zadolžen za „usklajevanje prodaje predelanega tobaka prek mednarodne prodajne mreže družbe SCC“.
- 175 Prav tako je treba ugotoviti tudi, da tožeče stranke ne ugovarjajo trditvi Komisije iz točke 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je bil gospod V. „na splošno odgovoren za dejavnosti skupine Standard v Evropi“. Omejujejo se na navedbo, na eni strani, da položaj gospoda V. ni primerljiv s položajem poslovodij iz v točki 64 zgoraj navedene sodbe Splošnega sodišča ABB Asea Brown Boveri proti Komisiji, zato se Komisija na to sodbo ne more sklicevati, in, na drugi strani, da je ta trditev zelo splošna in ne dokazuje, da je družba SCTC družbi WWTE dala navodilo, naj ravna protikonkurenčno. Dodati je treba, da tožeče stranke v tožbi same navajajo, da je bil gospod V. „poslovodja, ki je bil zadolžen za dejavnosti skupine v Evropi“.

- 176 V svojih vlogah tožeče stranke poleg tega ne ugovarjajo trditvi Komisije, prav tako iz točke 391 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je gospod V. ravnal kot zastopnik družbe SCC in je bil „zadolžen za povezave med družbo WWTE in njenimi matičnimi družbami“. Ponovno se zadovoljijo z navedbo, da je ta trditev zelo splošna in da ne dokazuje, da so družbi WWTE dale navodilo, naj ravna protikonkurenčno.
- 177 Seveda gospod V. ni bil zaposlen pri nobeni izmed tožečih strank – temveč pri družbi SCTL, ki je hčerinska družba v stoddotni lasti družbe SCTC – in ni bil omenjen na seznamu „corporate directors“ ali „corporate officers“ družbe SCC, ki ga je ta družba Komisiji sporočila med upravnim postopkom. Vendar pa so bile naloge in dolžnosti, ki jih je imel v skupini Standard, na zelo visoki ravni, zlasti ker so se nanašale na eno izmed dveh glavnih področij, na katerih je bila dejavna ta skupina, in na celotno evropsko ozemlje.
- 178 Pomen vloge gospoda V. v skupini Standard še poudarja dejstvo, da je v letnih poročilih družbe SCC za leta od 1999 do 2001 naveden kot „podpredsednik in regionalni direktor – Evropa“ tobačnega oddelka te družbe. Navedba tožečih strank, da ta naziv dejansko ne obstaja in da je bil gospodu V. dodeljen le zaradi večjega ugleda, je komaj verjetna.
- 179 Glede na te različne elemente je za gospoda V. razumno šteti, da spada v upravo skupine Standard. Zato je Komisija pravilno presodila, da je med krovno matično družbo te skupine, v tej zadevi družbo SCC, in gospodom V. neposredna povezava.
- 180 Ta okoliščina, poleg dejstva, da je bil gospod V. eden izmed štirih članov upravnega odbora družbe WWTE, je močan indic, da je družba SCC dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe WWTE na trgu.

– Zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996

- 181 Na drugem mestu se Komisija opira na zapisnik sestanka seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996, ki je bil zapisan v španščini in v angleščini.
- 182 Glede tega je treba ugotoviti, da je iz nekaterih odlomkov točke 2 zapisnika z naslovom „Postopek v zvezi s sejami upravnega odbora“ razvidno, da sta na tem sestanku člana upravnega odbora družbe WWTE, ki ju je imenovala skupina Standard, vztrajala, da ta družba ne more ravnati neodvisno od družbe SCTC. Tako je gospod V. poudaril, da čeprav ima družba WWTE „lastno identiteto/osebnost“, je „tudi hčerinska družbe družbe SCTC“, zato mora „spoštovati kulturo družbe SCTC“. Gospod C. pa je poudaril, da „čeprav imajo vsi člani upravnega odbora družbe WWTE pristojnosti in odgovornosti, pa pri vseh odločitvah niso svobodni, temveč se morajo v številnih primerih posvetovati s pristojnimi nadrejenimi iz družbe SCTC“.
- 183 Iz drugih odlomkov zapisnika je razvidno, da se mora družba WWTE glede mnogih vprašanj ali izdatkov posvetovati z družbo SCTC ali predhodno pridobiti njeno dovoljenje.
- 184 Tako je, prvič, v točki 3 z naslovom „Prodajni postopki“ omenjeno, da „je mogoče kakršnokoli količino tobaka izvoziti le, če jo spremlja obrazec z dvema podpisoma, katerega oblika bo določena po obisku [gospoda F., ki je ena izmed oseb, ki so povabljene na zadevno sejo upravnega odbora družbe WWTE] v kraju Godalming [sedež dejavnosti družbe SCTC v združenem kraljestvu] ta teden“ in da „[mora ta] obrazec [...] primerno dopolniti [gospod D., ki je eden izmed članov upravnega odbora družbe WWTE], po preveritvi vseh upoštevnihih podatkov pri [gospodu A.] v Goldamingu“.

- 185 Drugič, glede dolgoročnega financiranja je navedeno to: „Trenutno smo blokirani, saj premoženja zaradi navodil družbe SCTC ne moremo obremeniti s hipoteko“. Prav tako je zapisano, da se bo gospod F. odpravil v Godalming, da bi se o tem vprašanju pogovoril zlasti z gospodom M. Pojasniti je treba, da je bil slednji v obdobju kršitve eden izmed „corporate officers“ in podpredsednikov družbe SCC ter njen zakladnik.
- 186 Tretjič, v zapisniku so v tabeli iz točke 10 navedeni številni investicijski projekti, ki potrebujejo „končno soglasje družbe SCTC“. Glede najpomembnejšega projekta, v tem primeru izgradnje novega skladišča, sta gospoda V. in M. poudarila, „da bo za ta izdatek v naslednjem poslovnem letu zelo težko pridobiti soglasje družbe SCTC“. V isti točki 10 je navedeno, da bi za investicijo, ki je povezana s prenosom „osnovnih sredstev“ iz enega obrata v drugega, „morala družba SCTC najverjetneje zelo hitro dati soglasje, glede na nujnost tega projekta“.
- 187 Elementi, navedeni v točkah od 182 do 186 zgoraj, so močni indici, da je družba SCTC dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe WWTE na trgu. Trditev tožečih strank, da naj bi se družba WWTE z družbo SCTC posvetovala, ta pa naj bi ji dajala soglasja, le glede vprašanj, ki se ne nanašajo na nakup surovega tobaka, torej zlasti glede prodaje predelanega tobaka in izrednih stroškov, zaradi razlogov, navedenih v točkah 170 in 171 zgoraj, ni upoštevana. Njihova trditev, da je bilo predhodno soglasje družbe SCTC potrebno le za izredne stroške, je neutemeljena, saj zapisnik v tabeli iz točke 10 navaja investicijske projekte, katerih stroški znašajo od 1220 do 1.056.911 ameriških dolarjev (USD), pri čemer gre tudi za tako majhne zneske, kot so 4800, 5600 ali 6504 USD.
- 188 Sklep, naveden v točki 187 zgoraj, potrjujejo drugi indici iz omenjenega zapisnika. Tako je, na eni strani, iz njegove točke 4 razvidno, da so pravila ravnanja, ki so jih

morali upoštevati zaposleni v družbi SCTC, veljala tudi za zaposlene v družbi WWTE, pri čemer je bilo na podlagi nekaterih ugovorov predsednika družbe WWTE odločeno, da se iz angleščine prevedejo v španščino. Na drugi strani je iz točke 7 omenjenega zapisnika razvidno, da je upravni odbor družbe WWTE preučil ekonomski in tržni položaj družbe SCTC.

- ¹⁸⁹ Poudariti je treba tudi, da omenjeni zapisnik navaja, da je upravni odbor družbe WWTE pripravil strategijo za nakup surovega tobaka za žetev leta 1996 v Španiji. V zvezi s tem je izrecno omenil srečanje kartela predelovalcev 13. marca 1996 v Madridu s temi besedami:

„Pred nekaj dnevi je bilo v Madridu srečanje, ki so se ga udeležila vsa nakupna podjetja, da bi poskušala skleniti več sporazumov, ki se nanašajo na strategijo sklepanja pogodb za žetev [leta 1996]. V napetem ozračju sta bila sklenjena le ustna sporazuma:

1. minimalna cena 3 [španskih pezet (ESP)]/kg za FCV [flue cured Virginia]
2. razkrita je bila načrtovana povprečna cena vsake izmed družb.

Na žalost ni bilo mogoče doseči nobenega sporazuma o razdelitvi španskega tobaka med štiri nakupna podjetja.“

190 Ugotoviti je torej treba, da so bili zastopniki skupine Standard, ki so sodelovali v upravnem odboru družbe WWTE, obveščeni o praksi kartela predelovalcev. Še več, kot bo podrobno obrazloženo v točkah od 192 in 193 v nadaljevanju, iz drugih elementov iz spisa Komisije izhaja, da je bil gospod V. o nekaterih vidikih tega kartela tudi osebno obveščen zunaj sej upravnega odbora družbe WWTE. Med strankami ni sporno, da ti zastopniki tej praksi niso nikoli nasprotovali in da družba SCC – kljub tveganju pregona ali odškodninskih tožb tretjih oseb, ki se mu je s takim ravnanjem izpostavljala – ni v zvezi z družbo WWTE sprejela nobenega ukrepa, ki bi tej družbi preprečil nadaljnjo udeležbo pri kršitvi. Iz tega je lahko Komisija upravičeno sklepala, da je družba SCC tiho soglašala s to udeležbo, in menila, da je tako ravnanje dodaten indic za to, da je družba SCC odločilno vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe.

– Faksi, ki jih je predsednik družbe WWTE naslovil na gospoda V.

191 Na tretjem mestu Komisija navaja štiri fakse, ki jih je predsednik družbe WWTE, gospod S., naslovil na gospoda V.

192 V prvem izmed teh faksov, z datumom 28. oktober 1996, ki je bil poslan gospodu V. v družbi SCTC, je gospod S. gospoda V. obvestil zlasti o rezultatu nakupov tobaka med kampanjo 1996 in o povprečnih cenah, ki jih je plačal vsak izmed španskih predelovalcev, s čimer mu je sporočil podrobnosti o nekaterih vidikih kartela predelovalcev. V drugem faksu, z datumom 6. oktober 1997, ki je bil poslan na „Standard Commercial – UK“ – za to navedbo je treba zelo verjetno šteti, kot da se nanaša na družbo SCTC, ki je imela dejavnosti v Združenem kraljestvu (glej točko 184 zgoraj) in je bila matična družba družbe, v kateri je bil zaposlen gospod V. (glej točko 177 zgoraj) – gospod S. navaja podrobne informacije o srečanju med družbami WWTE, Cetarsa in Agroexpansión konec septembra, med katerim so se te družbe dogovorile, da si bodo

izmenjale informacije o cenah in nakupnih količinah surovega tobaka. V tretjem faksu, z datumom 8. oktober 1997, ki je bil poslan na „Standard Commercial – UK“, je gospod S. gospodu V. poslal kopijo dopisa, ki ga je isti dan naslovil na predsednika družbe Cetarsa in v katerem se pritožuje, da ta družba ne spoštuje sporazumov o cenah, ki so jih sklenili predelovalci. Nazadnje, v četrtem faksu, z datumom 10. oktober 1997, ki je bil poslan na „Standard Commercial – UK“, je gospod S. navedel podatke o količinah surovega tobaka, ki so ga kupili predelovalci, in o cenah, ki so jih zanje plačali.

- ¹⁹³ Iz razlogov, ki so bili navedeni v točki 190 zgoraj, je bilo mogoče dejstvo – ki mu tožeče stranke ne oporekajo – da je predsednik družbe WWTE gospoda V. osebno obveščal o različnih vidikih kartela predelovalcev, upravičeno šteti kot dodatni indic, da je družba SCC odločilno vplivala na ravnanje družbe WWTE.

– Sklep za obdobje od 13. marca 1996 do 5. maja 1998

- ¹⁹⁴ Iz razlogov, ki so bili navedeni v točkah od 173 do 193 zgoraj, je Komisija v pravno zadostni meri dokazala, da sta v obdobju od 13. marca 1996 do vključno 4. maja 1998 družbi SCC in SCTC dejansko odločilno vplivali na ravnanje družbe WWTE.

- ¹⁹⁵ Nasprotno pa je treba ugotoviti, da, kot pravilno poudarjajo tožeče stranke, noben izmed elementov, ki jih navaja Komisija v izpodbijani odločbi, ne omogoča sklepa, da je družba TCLT – ki je po mnenju tožečih strank družba brez lastne dejavnosti,

pri njeni udeležbi v družbi WWTE pa gre le za finančno naložbo – v tem obdobju dejansko izvajala odločilen vpliv na ravnanje družbe WWTE na trgu. Ti elementi se namreč nanašajo izključno na družbi SCC in SCTC.

¹⁹⁶ Okoliščine, da je bila družba TCLT met letoma 1996 in 1999 glavna stranka družbe WWTE, Splošno sodišče ne more upoštevati, saj jo je Komisija, da bi družbi TCLT pripisala odgovornost za kršitev njene hčerinske družbe, prvič navedla šele v odgovoru na tožbo. Poleg tega je iz zapisnika seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996, razvidno, da so bili pri družbi TCLT nakupi predelanega tobaka od družbe WWTE prikazani samo iz računovodskih in davčnih razlogov: „[v] preteklosti je [družba WWTE zaračunavala omenjene nakupe družbi TCLT], da bi v bilancah družbe WWTE prikazala dobiček“. Družba TCLT dejansko ni prejela nobene pošiljke predelanega tobaka. Vsekakor ta okoliščina, čeprav kaže na to, da je družbo TCLT zanimala poslovna politika družbe WWTE, sama po sebi ne zadošča za dokaz, da je dejansko odločilno vplivala na ravnanje zadnjenavedene družbe.

¹⁹⁷ Iz tega izhaja, da je Komisija družbi TCLT neutemeljeno pripisala odgovornost za kršitev družbe WWTE za obdobje od 13. marca 1996 do vključno 4. maja 1998, zato jo je neutemeljeno štela za solidarno odgovorno za plačilo globe za navedeno obdobje.

Obdobje od 5. maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe

- 198 Glede na elemente iz točke 393 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej prve tri alineje v točki 38 zgoraj) se lahko šteje, da so imele tožeče stranke od 5. maja 1998 do oktobra 1998 v lasti skoraj celoten kapital družbe WWTE, od oktobra 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe pa celoten kapital te družbe.
- 199 Poleg tega so imele tožeče stranke od 5. maja 1998 večino, ki se zahteva za sprejetje odločitev na skupščini družbe WWTE (točka 394 obrazložitve izpodbijane odločbe), upravni odbor družbe WWTE pa je dobil dva nova člana, ki ju je skupščina družbe WWTE imenovala namesto dveh članov, ki sta zastopala prejšnje manjšinske delničarje.
- 200 Iz elementov, ki so obrazloženi v točkah 198 in 199 zgoraj, je jasno razvidno, da imajo tožeče stranke od 5. maja 1998 možnost izvajanja odločilnega vpliva na ravnanje družbe WWTE. Sicer pa tožeče stranke v svojih vlogah to dejansko stanje izrecno priznavajo.
- 201 Zato je treba preizkusiti, ali je bil za obdobje od 5. maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe pogoj dejanskega izvajanja odločilnega vpliva izpolnjen za vsako izmed tožečih strank, kot trdi Komisija.
- 202 Glede tega je treba spomniti, da je Komisija, potem ko je v svojih vlogah (glej točko 105 zgoraj) zastopala drugačno stališče, na pisno vprašanje Splošnega sodišča priznala, da se je v izpodbijani odločbi v primeru družb, ki so pod stoodstotnim

nadzorom njihovih matičnih družb, odločila, da se ne bo zadovoljila s sklicevanjem na domnevo iz točk 129, 130 in 140 zgoraj, da bi tako matičnim družbam pripisala odgovornost za kršitev, ki so jo storile njihove hčerinske družbe, temveč bo upoštevala tudi dodatne elemente, ki dokazujejo dejansko izvajanje odločilnega vpliva (glej točki 118 in 147 zgoraj). Iz različnih točk obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je v tej zadevi Komisija dejansko nameravala uporabiti tak pristop (glej točke od 141 do 145 zgoraj).

- ²⁰³ Preveriti je torej treba, ali elementi, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi, v pravno zadostni meri dokazujejo, da so tožeče stranke dejansko odločilno vplivale na ravnanje družbe WWTE. Ti elementi so navedeni v točkah 396 in 398 obrazložitve izpodbijane odločbe in v sprotnih opombah št. 313 in št. 314 te odločbe.

– Vloga gospoda V. pri sklepanju pogodb o pridelovanju

- ²⁰⁴ Prvi element, na katerega se sklicuje Komisija, je dejstvo, ki je omenjeno v točki 396 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je od leta 1998 gospod V. „sodeloval [...] pri pripravi pogodb o pridelovanju, ki jih je družba WWTE sklepala s skupinami proizvajalcev“. V sprotni opombi št. 313 izpodbijane odločbe se v zvezi s tem sklicuje na memorandum izvršnega odbora družbe SCTC za gospoda V. v zvezi s „španskimi dolgoročnimi pogodbami o dobavi“, ki je iz začetka leta 1998.

- 205 Treba je ugotoviti, da ta memorandum vsebuje pooblastilo gospodu V. – kot „regionalnemu poslovodji za Evropo“ – da „s pridelovalci sklepa pogodbe o dobavi tobaka za dobavo [družbi WWTE]“. Ta dokument vsebuje zelo natančne informacije o pogojih, pod katerimi lahko gospod V. sklepa pogodbe in, podrobneje, o nakupnih količinah, nakupnih cenah, nagradah za kvaliteto in predujmih, ki jih je mogoče dodeliti proizvajalcem, ter o „jamstvih za predujme“, ki jih je mogoče zahtevati od slednjih.
- 206 Zgoraj omenjeni memorandum, poleg tega da nasprotuje trditvi tožečih strank, da se je gospod V. ukvarjal izključno s prodajami predelanega tobaka, jasno dokazuje, da je družba SCTC dejavno sodelovala pri politiki nakupa surovega tobaka družbe WWTE in je zato dejansko odločilno vplivala na njeno ravnanje na trgu.
- 207 Ta memorandum dokazuje tudi, da je tak vpliv dejansko izvajala tudi družba SCC. Glede tega je treba, na eni strani, ugotoviti, da sta ga morala podpisati gospod H., ki je bil predsednik in predsednik-generalni direktor te družbe, in gospod C., ki je bil eden izmed treh članov njenega izvršnega odbora. Na drugi strani je bil gospod V. – ki je imel tako pooblastilo za sklepanje nekaterih pogodb o dobavi surovega tobaka – v tem celotnem obdobju hkrati član upravnega odbora družbe WWTE in neposredno povezan z družbo SCC, v kateri je bil eden izmed podpredsednikov (glej točke od 174 do 179 zgoraj).
- 208 Teh ugotovitev ne more ovreči argument tožečih strank, da so se kršitve, ki so predmet izpodbijane odločbe, nanašale le na pogodbe o pridelovanju z enoletno veljavnostjo, medtem ko so imele pogodbe, na katere se nanaša memorandum izvršnega odbora družbe SCTC iz leta 1998, veljavnost treh let ali več. Da bi se lahko matični družbi pripisala odgovornost za kršitev njene hčerinske družbe, namreč ni treba dokazati, da

matična družba na politiko svoje hčerinske družbe vpliva na posamičnem področju, na katerem je prišlo do kršitve (glej točki 170 in 171 zgoraj).

- 209 Iz razlogov, ki so bili navedeni v točkah 168 in 169 zgoraj, tudi argument tožečih strank, da španske dolgoročne pogodbe o dobavi ne dokazujejo, da so družbi WWTE dale navodilo, naj stori kršitev, ni nič bolj upošteven.

– Priročnik družbe WWTE

- 210 Drugi element, na katerega se sklicuje Komisija, je dejstvo, ki je povzeto v točki 398 obrazložitve izpodbijane odločbe, da priročnik družbe WWTE določa, da je: „[p]redsednik uprave, skupaj z direktorjem, pristojnim za nakupe, [...] neposredno pristojen za [postopek sklepanja pogodb], pri čemer mora predhodno pridobiti dovoljenje matične družbe, ki marca vsako leto odobri finančni načrt za kampanjo“.
- 211 Glede tega je treba ugotoviti, da daje v skladu s to določbo, v skladu s pojasnili samih tožečih strank, v okviru postopka odobritve letnega finančnega načrta družbe WWTE in pred začetkom postopka za sklepanje pogodb družba SCTC soglasje na najvišje količine surovega tobaka, ki ga lahko družba WWTE kupi v Španiji (glej točko 73 zgoraj). Z drugimi besedami, družba SCTC mora soglašati s finančnim načrtom za nakup surovega tobaka, preden lahko predsednik družbe WWTE začne postopek sklepanja pogodb. To jasno potrjuje, da je družba SCTC dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe WWTE na trgu.

- 212 Glede argumenta tožečih strank, da priročnik družbe WWTE za obdobje od 5. maja 1998 do leta 2000 nima dokazne vrednosti, saj je bil izdan šele v zadnjenavedenem letu, zadostuje ugotovitev, da je ta priročnik dokaz, ki se pridružuje memorandumu izvršnega odbora družbe SCTC za gospoda V., ki je omenjen v točki 204 zgoraj in že dokazuje, da družba WWTE od leta 1998 ni imela poslovne samostojnosti (glej točki 206 in 207 zgoraj).
- 213 Nazadnje, argument tožečih strank, da priročnik družbe WWTE ne zadostuje za dokaz, da je družba SCTC družbi WWTE dala navodilo, naj ravna protikonkurenčno, je treba zavrniti iz enakih razlogov, kot so navedeni v točkah 168 in 169 zgoraj.

– Zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE z dne 20. januarja 2000

- 214 Tretji element, ki ga navaja Komisija v izpodbijani odločbi, je dejstvo, omenjeno v sprotni opombi št. 314 te odločbe, da iz zapisnika seje upravnega odbora družbe WWTE z dne 20. januarja 2000 izhaja, da je bil poslovni načrt te družbe za poslovno leto 2001 odobren, „s tem da lahko matična družba predlaga spremembe“, pri čemer je, po navedbah tožečih strank, ta družba družba SCTC.
- 215 Ta element potrjuje, da je družba SCTC dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe WWTE.

²¹⁶ Opozoriti je treba, da zapisnik iz točke 214 zgoraj vsebuje druge navedbe, ki dokazujejo, da je bila poslovna politika družbe WWTE pod nadzorom nekaterih njenih matičnih družb. Tako je v njem omenjeno, da je „gospod [V.] [...] potrdil, da bo poskrbel, da bo načrt pridelovanja poslan v Wilson [to je kraj, v katerem sta sedeža družb SCC in SCTC], in verjame, da bo potrjen marca“.

– Sklep glede obdobja od 5. maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe

²¹⁷ Iz elementov, ki so omenjeni v točkah od 204 do 216 zgoraj, in tega, da sta bili družbi SCC in SCTC v zadevnem obdobju lastnici skoraj celotnega in nato celotnega kapitala družbe WWTE, izhaja, da je Komisija v pravno zadostni meri dokazala, da sta ti družbi v tem obdobju dejansko odločilno vplivali na ravnanje družbe WWTE.

²¹⁸ Nasprotno pa je treba ugotoviti, kot pravilno poudarjajo tožeče stranke, da noben izmed elementov, ki jih navaja Komisija v izpodbijani odločbi, ne omogoča sklepa, da je družba TCLT v obdobju od 5. maja 1998 do sprejema izpodbijane odločbe dejansko izvajala tak vpliv. Glede tega se Komisija ne more opreti le na dejstvo, da je bila družba TCLT lastnica celotnega kapitala družbe WWTE, saj bi bila družba TCLT v tem primeru v primerjavi z družbo Intabex (glej točko 143 zgoraj) in z družbama Universal in Universal Leaf (glej točko 142 zgoraj) obravnavana diskriminatorno.

²¹⁹ Iz tega izhaja, da je Komisija družbi TCLT neutemeljeno pripisala odgovornost za kršitev družbe WWTE za obdobje iz točke 218 zgoraj in da jo je zato neutemeljeno štela za solidarno odgovorno za plačilo globe za navedeno obdobje.

Argumenti, ki jih navajajo tožeče stranke, da bi dokazale, da je družba WWTE na trgu v obdobju kršitve ravnala samostojno

- 220 Tožeče stranke navajajo, da elementi, ki so navedeni v točkah od 75 do 79 zgoraj, dokazujejo, da je bila družba WWTE v obdobju kršitve „v glavnem“ neodvisna od družbe SCTC in „skoraj popolnoma“ neodvisna od družb SCC in TCLT.
- 221 Ker je bilo presojeno, da družbi TCLT ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev družbe WWTE (glej točke od 195 do 197, 218 in 219 zgoraj), tega vprašanja v zvezi z družbo TCLT ni treba preizkusiti.
- 222 Na prvem mestu je treba ugotoviti, da samo dejstvo, da ima hčerinska družba svoje lokalne poslovodne organe in svoja sredstva, ne dokazuje, da svoje ravnanje na trgu določa neodvisno od svojih matičnih družb. Tako je morala v tej zadevi, čeprav je bila družba WWTE v opisanem položaju, ta družba vseeno najprej pridobiti mnenje ali dovoljenje družbe SCTC glede mnogih vprašanj in izdatkov (glej točke od 183 do 187 zgoraj), njen predsednik ni mogel začeti postopka za sklepanje pogodb o nakupu surovega tobaka, dokler družba SCTC ni odobrila ustreznega finančnega načrta (glej točki 210 in 211 zgoraj), družbi SCC in SCTC pa sta dejavno sodelovali pri strategiji za nakup surovega tobaka (glej točke od 204 do 207 zgoraj).
- 223 Na drugem mestu, glede trditve, da so bili nakupi surovega tobaka v izključni pristojnosti družbe WWTE, je treba ugotoviti, da – kot priznavajo tožeče stranke in kot je bilo obrazloženo že v točkah 210 in 211 zgoraj – je morala družba SCTC odobriti finančni načrt za nakup surovega tobaka, preden se je lahko začel postopek sklepanja pogodb. Torej je jasno, da družba WWTE pri nakupu surovega tobaka ni bila

samostojna. Vsekakor pa se samostojnost hčerinske družbe ne presoja le glede na trg proizvoda, na katerem je bila storjena kršitev.

- 224 Na tretjem mestu se tožeče stranke zaradi enakih razlogov, kot so bili navedeni v točkah 222 in 223 zgoraj, ne morejo učinkovito sklicevati na dejstvo, da ima skupina Standard decentralizirano strukturo. Glede njihove trditve, da so dejavnosti družbe WWTE dejansko le nepomemben del dejavnosti skupine Standard, ta sama zase ne dokazuje, da sta družbi SCC in SCTC družbi WWTE pustili samostojnost pri določanju njenega ravnanja na trgu.
- 225 Iz zgoraj navedenega izhaja, da elementi, ki so jih navedle tožeče stranke, ne dopuščajo ugotovitve, da je družba WWTE v obdobju kršitve na trgu ravnala samostojno.

Sklep

- 226 Iz vseh zgoraj navedenih razlogov je razvidno, da je Komisija družbama SCC in SCTC pravilno pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba WWTE, ter ju zato štela za solidarno odgovorni za plačilo globe in ju navedla med naslovniki izpodbijane odločbe.
- 227 Nasprotno pa je bil enak sklep Komisije glede družbe TCLT neutemeljen, in to za celotno obdobje kršitve.
- 228 Zato je treba izpodbijano odločbo razglasiti za nično v delu, v katerem se nanaša na družbo TCLT.

- 229 Ta razglasitev delne ničnosti ne vpliva na znesek globe, za plačilo katere ostajata družbi SCC in SCTC solidarno odgovorni. V nasprotju s tem, kar navajajo tožeče stranke v repliki, taka razglasitev ničnosti zlasti ne vpliva na množilni koeficient 1,5, ki ga je Komisija uporabila za izhodiščni znesek globe, ki je bila določena za družbo WWTE, da bi globi zagotovila dovolj odvrtačen učinek (točka 423 obrazložitve izpodbijane odločbe), saj je bil ta koeficient določen ob upoštevanju celotnega prometa družbe SCC, ki vodi gospodarsko enoto, v katero spada družba WWTE. V nasprotju s tem, kar tožeče stranke prav tako navajajo v repliki, ta razglasitev delne ničnosti prav tako ne vpliva na povišanje izhodiščnega zneska globe, ki je bila naložena družbi WWTE, za 50%, ki je bilo opravljeno zaradi trajanja kršitve (točki 432 in 433 obrazložitve izpodbijane odločbe). Dejstvo, da družbi TCLT ni mogoče pripisati odgovornosti za kršitev, namreč nima nobenega vpliva na trajanje kršitve.

Stroški

- 230 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V skladu s členom 87(3), prvi pododstavek, lahko Splošno sodišče razdeli stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma.
- 231 Ker je bilo v tej zadevi tožbi delno ugodeno, tožeče stranke na podlagi pravične presoje okolščin nosijo dve tretjini svojih stroškov in dve tretjini stroškov, ki jih je priglasila Komisija, Komisija pa nosi tretjino svojih stroškov in tretjino stroškov, ki so jih priglasile tožeče stranke.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

- 1. Odločba Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw tobacco – Spain) se v delu, v katerem se nanaša na družbo Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, razglasi za nično.**
- 2. V preostalem se tožba zavrne.**
- 3. Družbe Alliance One International, Inc., Standard Commercial Tobacco Co., Inc. in Trans-Continental Leaf Tobacco nosijo dve tretjini svojih stroškov in dve tretjini stroškov, ki jih je priglasila Evropska komisija, ta pa nosi tretjino svojih stroškov in tretjino stroškov, ki so jih priglasile tožeče stranke.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 27. oktobra 2010.

Podpisi

II - 5402

Stvarno kazalo

Dejansko stanje	II - 5336
1. Tožeče stranke in upravni postopek	II - 5336
2. Izpodbijana odločba	II - 5339
3. Naslovniki izpodbijane odločbe	II - 5342
Postopek in predlogi strank	II - 5349
Pravo	II - 5351
1. Trditve strank	II - 5352
2. Presoja Splošnega sodišča	II - 5369
Uvodne ugotovitve v zvezi z odgovornostjo matične družbe za kršitev hčerinske družbe	II - 5369
Merila, na podlagi katerih je Komisija v izpodbijani odločbi matični družbi pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila hčerinska družba	II - 5373
Drugi del prvega tožbenega razloga	II - 5377
Zakonitost metode, ki jo je v tej zadevi uporabila Komisija, in drugi tožbeni razlog ..	II - 5379
Ali tožeče stranke in družba WWTE skupaj tvorijo en sam gospodarski subjekt ...	II - 5381
Obdobje od 13. marca 1996 do 5. maja 1998	II - 5382
– Naloge gospoda V. v skupini Standard	II - 5385
– Zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE 25. in 26. marca 1996 ...	II - 5387
	II - 5403

– Faksi, ki jih je predsednik družbe WWTE naslovil na gospoda V.	II - 5390
– Sklep za obdobje od 13. marca 1996 do 5. maja 1998	II - 5391
Obdobje od 5. maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe	II - 5393
– Vloga gospoda V. pri sklepanju pogodb o pridelovanju	II - 5394
– Priročnik družbe WWTE	II - 5396
– Zapisnik seje upravnega odbora družbe WWTE z dne 20. januarja 2000 ...	II - 5397
– Sklep glede obdobja od 5. maja 1998 do sprejetja izpodbijane odločbe ...	II - 5398
Argumenti, ki jih navajajo tožeče stranke, da bi dokazale, da je družba WWTE na trgu v obdobju kršitve ravnala samostojno	II - 5399
Sklep	II - 5400
Stroški	II - 5401